

Arbeidsnotat
2021:7

Elever med null grunnskolepoeng

Tilleggsanalyser av Utdanningsdirektoratets spørringer til Skole-Norge

---

Karl Solbue Vika

NIFU

Arbeidsnotat
2021:7

Elever med null grunnskolepoeng

Tilleggsanalyser av Utdanningsdirektoratets spørringer til
Skole-Norge

Karl Solbue Vika

Arbeidsnotat 2021:7

Utgitt av Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU)
Adresse Postboks 2815 Tøyen, 0608 Oslo. Besøksadresse: Økernveien 9, 0653 Oslo.

Prosjektnr. 21206-1

Oppdragsgiver Utdanningsdirektoratet
Adresse Postboks 9359, Grønland, 0135 Oslo

Fotomontasje NIFU

ISBN 978-82-327-0512-2
ISSN 1894-8200 (online)

Copyright NIFU: CC BY 4.0

www.nifu.no

Forord

Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) har en rammeavtale for 2021–2025 med Utdanningsdirektoratet om å gjennomføre halv-årlige spørreundersøkelser rettet mot skoler og skoleeiere. Undersøkelsene er kjent som Utdanningsdirektoratets spørringer.

Temaene for de enkelte undersøkelsene avtales fra gang til gang og skal dekke Utdanningsdirektoratets kunnskapsbehov til enhver tid. Resultatene fra undersøkelsene offentliggjøres i NIFUs ordinære rapportserie og foreligger nedlastbare i PDF-format på Utdanningsdirektoratets og NIFUs hjemmesider.

Dette arbeidsnotat består av tilleggsanalyser knyttet til elever med null grunnskolepoeng, som var ett av temaene for Spørringene våren 2021.

Prosjektleder for Utdanningsdirektoratets spørringer til Skole-Norge er Ann Cecilie Bergene. Arbeidsnotat er skrevet av Karl Solbue Vika. Ann Cecilie Bergene og Roger André Federici har kvalitetssikret notatet.

Oslo, 27.05.2021

Vibeke Opheim
direktør

Roger André Federici
forskningsleder

Innhold

1	Bakgrunn og betraktninger om utvalget	5
1.1	Elever med null grunnskolepoeng.....	5
1.2	Om utvalg, representativitet og generalisering	6
2	Grunnskole	8
2.1	Kjennetegn ved skoler med elever med null grunnskolepoeng.....	8
2.2	Skolens tilbud utover ordinært undervisningstilbud	10
2.3	Endring i antallet elever med null grunnskolepoeng	11
2.4	Utfordringer med psykisk helse	14
2.5	Tidspunkt for vedtak om null grunnskolepoeng.....	16
2.6	Kontakt med hjemmene og aktører utenfor skolen	19
3	Videregående.....	27
3.1	Kjennetegn ved skoler med elever som har null grunnskolepoeng.....	27
3.2	Karakterbasert opptak og inntak av elever med null grunnskolepoeng	29
3.3	Kjennetegn ved skoler som opplever en økning i antallet elever med null grunnskolepoeng	34
3.4	Tilbudet til elever med null grunnskolepoeng	37
3.5	Fullfører elever med null grunnskolepoeng et ordinært løp?	40
3.6	Oppfølging av elever med null grunnskolepoeng	43
3.7	Rett praksis.....	47
	Tabelloversikt.....	50
	Figuroversikt.....	54

1 Bakgrunn og betraktninger om utvalget

1.1 Elever med null grunnskolepoeng

Grunnskolepoeng beregnes ved å ta gjennomsnittet av en elevs eksamensresultater og standpunktkarakterer på vitnemålet fra grunnskolen, og multiplisere med 10. Det beregnes ikke grunnskolepoeng for elever som ikke har karakter i halvparten av fagene. Et notat utarbeidet av Utdanningsdirektoratet (5/2018) finner at elever som mangler grunnskolepoeng i hovedsak er elever som får spesialundervisning, elever med manglende vurderingsgrunnlag på grunn av høyt fravær, og minoritetsspråklige elever som nylig har kommet til Norge. Elever uten grunnskolepoeng utgjør en liten andel, men i 2018 ble det observert en økning fra 2,6 til 4,6 prosent av den totale elevmassen de siste 10 årene. Hovedårsaken til økningen er at det har kommet flere flyktninger med kort botid, noe som også innebærer for kort tid i grunnskolen til å ha opparbeidet seg et vurderingsgrunnlag. I denne elevgruppen er det først og fremst elever som har bodd i Norge ett år eller mindre som mangler vurdering med karakter i halvparten av fagene, mens elever med lengre botid i større grad får grunnskolepoeng. Udir finner at det også har skjedd en økning i andelen elever uten grunnskolepoeng på 1,1 prosentpoeng fra skoleåret 2007-08 til 2016-17 blant elever *uten* innvandrerbakgrunn, uavhengig av kjønn¹.

Den observerte økningen er bakgrunnen for at elever med null grunnskolepoeng inngår som tema i *Spørsmål til Skole-Norge* våren 2021. Oppdragsgiver ønsker tilleggsanalyser av temaet for å utforske en rekke hypoteser knyttet til elever som mangler grunnskolepoeng, og hva som kan være mulige årsaker til den observerte økningen – ut over endringen i antallet minoritetsspråklige elever (som ble behandlet i eget notat (Udir 5/2018)). Det antas i denne sammenheng at andelen elever med ulike funksjonsnedsettelse holder seg relativt stabilt. På grunn av korona-situasjonen ble skoleledere bedt om å tenke på skoleåret 2019/2020

---

¹ <https://www.udir.no/tall-og-forskning/finn-forskning/tema/Elever-uten-grunnskolepoeng/>

(eventuelt 2018/2019) da de besvarte spørreskjemaet, som dermed blir perioden vi undersøker her.

Tilleggsanalysen bygger på et sett med hypoteser og problemstillinger oppdragsgiver ønsker å belyse, og vi vil ikke her gå inn på bakgrunnen for disse spørsmålene. Leseren bør merke seg at dette er et arbeidsnotat, som ikke er ment til å gi endelige svar på problemstillingene. Notatet må snarere betraktes som et første steg i å forklare den observerte økningen i elever med null grunnskolepoeng, hvilken rolle høyt fravær og utfordringer med psykisk helse kan spille, samt hvordan elever som står i fare for å få, eller som har fått, null grunnskolepoeng følges opp i grunnskolen og videregående opplæring. Analysene presenteres i to påfølgende kapitler: Det første omhandler grunnskole og elever som får null grunnskolepoeng derfra, det andre handler om videregående skole og hvordan elever som har fått null grunnskolepoeng mottas der.

1.2 Om utvalg, representativitet og generalisering

Tallmaterialet i arbeidsnotatet kommer fra *Spørsmål til Skole-Norge* våren 2021². *Spørsmål til Skole-Norge* er en halvårlig spørreundersøkelse til skoleledere og skoleeiere. Delen av spørreundersøkelsen vi tar for oss her, er bare stilt til skoleledere på grunnskoler med ungdomstrinn og skoleledere i videregående.

For å begrense belastningen på sektoren er skolene i Norge delt inn i tre utvalg, slik at hver skole får undersøkelsen med halvannet års mellomrom. Våren 2021 ble 897 skoleledere i grunnskolen, og 132 skoleledere i videregående, invitert til å delta. Undersøkelsen ble besvart av 53 prosent av skoleledere i grunnskolen og 61 prosent av skolelederne i videregående. Analyser av utvalget viste ingen alvorlige avvik fra populasjonen, og samlet sett ble representativiteten vurdert som god. For flere detaljer om utvalg og gjennomføringen av undersøkelsen henvises lesere til rapporten *Spørsmål til Skole-Norge* våren 2021.

I den delen av spørreundersøkelsen som omhandlet elever med null grunnskolepoeng var det imidlertid kun det første spørsmålet, hvor skoleleder svarte på om de har elever som ikke får/fikk grunnskolepoeng ved sin skole, som gikk til hele utvalget. Resten av spørsmålene ble bare stilt til skoleledere som svarte bekrefte på dette. Det betyr at selv om utvalgets representativitet ble vurdert som god, vil antallet respondenter, utover på det innledende spørsmålet, være for lavt til å kunne benytte statistiske metoder for å generalisere funnene. Vi understreker at resultatene dermed kun gir et bilde på hvordan det forholder seg i dette spesifikke utvalget av skoler, og at alle tendenser vi finner bør undersøkes i et større utvalg skoler.

---

² Rapporten publiseres her i løpet av sommeren 2021: <https://www.nifu.no/publikasjoner/>

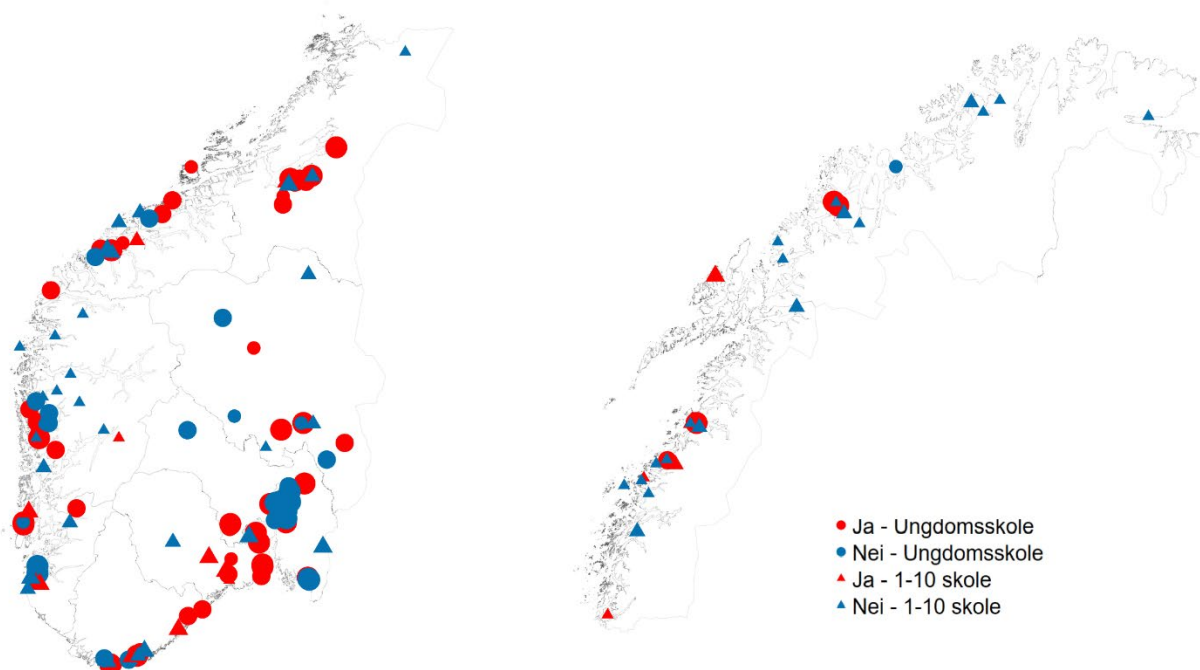

I arbeidsnotatet illustreres datamaterialet ved hjelp av tabeller og figurer. Siden vi stort sett er interessert i å gjøre sammenlikninger basert på andre variabler, vises resultatene som prosenter. Tolkningen av prosenter kan imidlertid være sårbare når tallmaterialet som ligger bak er så lite. Et eksempel: I tabell 2.2 undersøkes forskjell mellom skoler som har og ikke har forsterket enhet, og hvorvidt de har opplevd en endring i antallet elever med null grunnskolepoeng. Tabellen viser at seks prosentpoeng flere av skolene som ikke har forsterket enhet har opplevd en økning. Gruppen skoler som har forsterket enhet består bare av 15 skoler, noe som betyr at dersom kun én til av skolene i denne gruppen hadde svart at det har vært en økning, ville den samme prosentandelen ha opplevd en økning i begge grupper. Vi ber derfor leseren alltid være oppmerksom på antall respondenter (N) når de tolker tabeller og figurer.

2 Grunnskole

2.1 Kjennetegn ved skoler med elever med null grunnskolepoeng

Elever med null grunnskolepoeng er elever som ikke får vurdering i åtte eller flere fag fra grunnskolen. Fra rapporten *Spørsmål til Skole-Norge* våren 2021 vet vi at nesten halvparten av skolene med ungdomstrinn oppgir at de har elever ved skolen som får null grunnskolepoeng. Figur 2.1 viser hva slags skoler dette er, og hvor de ligger. Røde sirkler er ungdomsskoler med elever som får null grunnskolepoeng, mens røde trekanter viser det samme for 1-10 skoler. Skoler uten elever med null grunnskolepoeng er markert i blått. Størrelse på sirkelen eller trekanten viser skolestørrelse.

Figur 2.1 'Er det elever ved din skole som får null grunnskolepoeng?', (N=157)

Figur 2.1 oppsummerer funnene fra rapporten ganske godt. Vi kan se at skoler med elever som får null grunnskolepoeng i klart større grad er rene ungdomsskoler enn 1-10 skoler. De er også i større grad store skoler, og ligger oftere i mellom-sentrale kommuner, og utenfor Oslo-området. Vi fant ingen sammenheng med kommunestørrelse.

Figuren viser videre at enkelte av funnene i rapporten ikke kan ses helt uavhengig av hverandre. For eksempel ser vi at rene ungdomsskoler ofte er større enn 1-10 skoler, og at 1-10 skoler i større grad ligger i mindre sentrale strøk. Det viser seg at 83 prosent av 1-10 skolene i vårt utvalg har mindre enn 100 elever, mens dette bare gjelder 17 prosent av de rene ungdomsskolene. Tilsvarende ligger 68 prosent av 1-10 skolene i de minst sentrale kommunene, mens dette gjelder 32 prosent av de rene ungdomsskolene. Vi valgte dermed å undersøke dette litt nærmere ved å kjøre to binomiale logistiske regresjoner, som er en statistisk metode for å undersøke sannsynligheten for at en respondent faller i en kategori istedenfor en annen, samtidig som vi kontrollerer for andre forhold. I dette tilfellet estimerer vi sannsynligheten for at en skole har elever med null grunnskolepoeng vs. at en skole ikke har det. Det viser seg at selv når vi kontrollerer for skoletype, øker sannsynligheten for at en skole oppgir å ha elever med null grunnskolepoeng med antall elever, men det er ikke lenger noen sammenheng mellom sentralitet og hvorvidt en skoleleder oppgir å ha elever med null grunnskolepoeng. Skoletype fortsetter å ha betydning uavhengig av hvilken av variablene vi kontrollerer for. Til slutt undersøkte vi om resultatene for skoletype kan forklares med innslaget av privatskoler. Andelen privatskoler med elever som får null grunnskolepoeng viser seg å være bare halvparten så stor som andelen blant offentlige skoler. Det viser seg også at andelen privatskoler er klart høyere blant 1-10 skoler. Når begge variabler inkluderes i samme binomiale logistiske regresjon, er det imidlertid kun skoletype som ser ut til å ha betydning for sannsynligheten for at en skole har elever som får null grunnskolepoeng.

Selv om vi finner at relativt færre skoler i Oslo-området og de mest sentrale kommunene oppgir at de har elever som får null grunnskolepoeng, trenger ikke det å bety at det er et relativt færre elever som får null grunnskolepoeng her. Dette kan rett og slett skyldes at slike elever konsentreres på færre skoler i tett bebygde områder. Vi vet for eksempel at Oslo har bygd opp et tilbud med byomfattende spesialskoler for elever med behov for omfattende tilrettelegging/spesialundervisning. Ifølge opplysninger fra Utdanningsdirektoratet er det i inneværende skoleår ti slike spesialskoler i Oslo som har elever på 10. trinn. Spesialskoler inngår ikke i utvalget til *Spørsmål til Skole-Norge*, og kan muligens forklare hvorfor det tilsynelatende er få skoler i Oslo med elever som får null grunnskolepoeng.

Kort oppsummert:

- Skoler med elever som får null grunnskolepoeng er i større grad rene ungdomsskoler enn 1-10 skoler. De er i større grad store skoler, og ligger oftere utenfor Oslo-området.

2.2 Skolenes tilbud utover ordinært undervisningstilbud

De resterende spørsmålene i undersøkelsen om elever med null grunnskolepoeng ble bare stilt til skoler som oppga å ha slike elever. Leseren bør merke seg at i resten av kapittelet er antallet respondenter for lavt til at det vi kan si at bildet som tegnes gjelder hele Skole-Norge. Med andre ord må resultatene ses som et uttrykk for hvordan det forholder seg i utvalget skoler som har besvart spørsmålene.

Skolene som oppga å ha elever som får null grunnskolepoeng ble spurt om hvilke tilbud de har ved skolen utover det ordinære undervisningstilbudet. Her var det mulig å krysse av for ett eller flere av svaralternativene «Forsterket enhet», «Alternativt opplæringstilbud», «Spesialundervisning» og «Annet». Rapporten *Spørsmål til Skole-Norge våren 2021* viser at nesten samtlige skoler tilbyr spesialundervisning, mens det ikke er noen skoler som ikke har noen av tilbudene. Alternativt opplæringstilbud blir tilbudt ved litt over halvparten av skolene, mens én fjerdedel har forsterket enhet. Forsterket enhet er egne avdeling for elever med omfattende behov og rett til spesialundervisning.

Vi ønsker her å se om det er noen variasjon i antallet tilbud skolene i utvalget har ut over ordinært undervisningstilbud. Tabell 2.1 viser gjennomsnittlig antall tilbud etter landsdel og etter kommune- og skolestørrelse.

Tabell 2.1 Gjennomsnittlig antall tilbud utover ordinært undervisningstilbud, etter landsdel, kommunestørrelse og skolestørrelse

kategori	Gjennomsnitt	N
Oslo-Området	1,7	6
Øst-Norge	2,1	16
Sør- og Vest-Norge	1,9	25
Midt- og Nord-Norge	1,6	16
Under 3000	2	3
3000 til 9999	1,8	12
10.000 og mer	1,8	48
Under 100	1,7	7
100-299	1,8	28
Over 300	2	28
Totalt	1,8	63

Etter å ha undersøkt hva som faktisk ble oppgitt, har vi valgt å også telle «annet» som et tilbud. Det betyr at maksimalt antall tilbud det er mulig å ha er fire. Fra tabellen kan vi se at det er svært lite variasjon i gjennomsnittlig antall tilbud på disse variablene. Vi undersøkte også om det var noen forskjell mellom rene ungdomsskoler og 1-10 skoler, men begge hadde et snitt på rundt 1.9.

Kort oppsummert:

- Skolene i utvalget har gjennomsnitt omtrent to tilbud til elever som ikke får grunnskolepoeng, og vi finner ingen betydelige forskjeller i antall tilbud når vi ser på landsdel, skoler i kommuner av ulik størrelse og skoler av ulik størrelse.

2.3 Endring i antallet elever med null grunnskolepoeng

Etter å ha gitt en kort beskrivelse av hva som kjennetegner skoler hvor det er elever som får null grunnskolepoeng, og sett på hvilke tilbud skolene har utover ordinært undervisningstilbud, skal vi nå undersøke om det er noen tendenser i utvalget som kan forklare at det stadig er flere elever som mangler grunnskolepoeng. Vi starter med å se på hvordan skoleledere i vårt utvalg har svart om nettopp utviklingen i antallet elever med null grunnskolepoeng de siste fem årene, og undersøke om det er noen mønstre.

Som nevnt i kapittel 1, har det på landsbasis vært en økning i andelen elever som mangler runnskolepoeng fra 2,6 til 4,6 prosent i løpet av en tiårsperiode før 2018, hovedsakelig fordi det i denne perioden har kommet flere flyktninger med kort tid i grunnskolen. I rapporten *Spørsmål til Skole-Norge* våren 2021 så vi at blant de 71 skolene som svarte at de hadde elever ved skolen som får null i grunnskolepoeng, svarer halvparten at antallet har vært stabilt de siste fem årene. En andel på 30 prosent oppgir at det har vært en økning. Svært få oppgir at det har vært en reduksjon. Tilleggsanalyser av utvalget viser at det er en tendens til skoler i Oslo-området i større grad oppgir at det har vært en økning. Her svarer halvparten av skolene at det har vært en økning, sammenliknet med 30 prosent i utvalget generelt. Det må imidlertid understrekes at det kun er seks skoler i denne gruppen. Vi ser også en tendens til at det i større grad har skjedd en økning ved rene ungdomsskoler (35 prosent) sammenliknet med 1-10 skoler (12 prosent).

Videre ser vi om det er noen tendens til en sammenheng mellom hvilke tilbud som er ved skolen og eventuelle endringer i antall elever med null grunnskolepoeng. Skoleledere har svart på om de tilbyr forsterket enhet, alternativt opplærings-tilbud og/eller spesialundervisning. Ettersom 95 prosent av skolene med elever

med null grunnskolepoeng tilbyr spesialundervisning vil vi kun se på de to førstnevnte.

Tabell 2.2 'Har du opplevd en endring i antall elever som får null grunnskolepoeng de siste fem årene?', etter om skolen tilbyr forsterket enhet. prosent

Kategori	Tilbyr ikke forsterket enhet	Tilbyr forsterket enhet	Totalt
	%	%	%
Ja. en økning	33	27	32
Ja. en reduksjon	4	0	3
Antallet er stabilt	46	60	49
Vet ikke	17	13	16
Totalt (N)	48	15	63

Tabell 2.2 viser hvordan skolene som har og ikke har forsterket enhet svarer på om de har opplevd en endring i antallet elever med null grunnskolepoeng. Fra tabellen kan vi se at det er en viss forskjell, selv om de ikke kan karakteriseres som store. Det er 6 prosentpoeng flere skoler uten forsterket enhet som svarer at de har opplevd en økning i antallet elever med null grunnskolepoeng de siste fem årene, mens 13 prosentpoeng flere skoler med forsterket enhet oppgir at antallet er stabilt.

Når det gjelder alternative opplæringstilbud (se tabell 2.3) finner vi omtrent ikke forskjeller mellom de skolene som har, og ikke har, dette tilbudet. Den største forskjellen er mellom respondentene som svarer at de ikke vet, som er høyest blant skolene som ikke tilbyr alternative opplæringstilbud. Det er også 8 prosentpoeng flere skoler med alternative opplæringstilbud som oppgir å ha opplevd en økning i antallet elever med null grunnskolepoeng.

Tabell 2.3 'Har du opplevd en endring i antall elever som får null grunnskolepoeng de siste fem årene?', etter om skolen tilbyr alternative opplæringstilbud. prosent

Kategori	Tilbyr ikke alternative opplæringstilbud	Tilbyr alternative opplæringstilbud	Totalt
	%	%	%
Ja. en økning	27	35	32
Ja. en reduksjon	4	3	3
Antallet er stabilt	46	51	49
Vet ikke	23	11	16
Totalt (N)	26	37	63

Vi har også undersøkt om det er noen forskjeller mellom skolene som har minst ett av tilbudene og skolene som verken har forsterket enhet eller alternative opplæringstilbud. Her finner vi den største forskjellen, som det framgår av tabell 2.4.

Tabell 2.4 'Har du opplevd en endring i antall elever som får null grunnskolepoeng de siste fem årene?', etter om skolen tilbyr forsterket enhet eller alternative opplæringstilbud. prosent

Kategori	Tilbyr ikke forsterket enhet eller alternative opplæringstilbud	Tilbyr forsterket enhet eller alternative opplæringstilbud	Totalt
	%	%	%
Ja, en økning	30	33	32
Ja, en reduksjon	5	2	3
Antallet er stabilt	35	56	49
Vet ikke	30	9	16
Totalt (N)	20	43	63

Tabell 2.4 viser at skolene som verken har forsterket enhet eller alternative opplæringstilbud ikke skiller seg fra de øvrige skolene når det gjelder økning eller reduksjon. Blant skolene som har minst ett av tilbudene svarer derimot 56 prosent at antallet har vært stabilt, mot kun 30 prosent blant skolene som ikke har noen av tilbudene.

Til slutt har vi undersøkt om det er noe forskjell mellom skoler som har *både* forsterket enhet og alternative opplæringstilbud og de som ikke har noen av tilbudene. Vi finner at en større andel av skolene som ikke har noen av tilbudene svarer at de ikke vet, mens en litt mindre andel (50 mot 44 prosent) av skolene med begge tilbudene oppgir at antallet er stabilt. Bare av 9 skoler har begge tilbudene. Det er gjennomgående i samtlige tabeller at andelen 'vet ikke' er høyere blant skolene som ikke har noen av tilbudene. At skoler med færre eller ingen av tilbudene ser ut til å ha mindre oversikt over endringen i antallet elever med null grunnskolepoeng kan kanskje tyde på at denne elevgruppen får mindre oppmerksomhet der.

Kort oppsummert:

- Skoler som tilbyr forsterket enhet svarer i litt større grad at antallet elever med null grunnskolepoeng har vært stabilt. Denne andelen er omtrent den samme mellom skoler som tilbyr og ikke tilbyr alternative opplæringstilbud, selv om førstnevnte har en litt større andel som har opplevd en økning.
- Størst forskjell finner vi når vi sammenlikner skoler som verken har forsterket enhet eller alternative opplæringstilbud på den ene siden, med skolene som har minst ett av tilbudene på den andre. I sistnevnte gruppe er det 17 prosentpoeng flere skoler som oppgir at antallet elver med null grunnskolepoeng har vært stabilt de siste fem årene.
- Det er for lite variasjon i utvalget til å analysere forskjeller med hensyn til spesialundervisning.

2.4 Utfordringer med psykisk helse

Det er ikke bare økt innvandring som står bak veksten i andelen elever med null grunnskolepoeng. Fra skoleåret 2007-08 til skoleåret 2016-17 økte andelen elever uten innvandringsbakgrunn som fikk null grunnskolepoeng med 1,1 prosentpoeng (Udir 5/2018).

Utfordringer med psykisk helse kan være en viktig årsak til at elever får null grunnskolepoeng, ikke minst i tilfeller hvor dette også leder til økt fravær. Skoleledere ved skoler der det er elever som får null grunnskolepoeng fikk derfor også et spørsmål om de opplever at antallet elever som har utfordringer med psykisk helse har økt, og også om flere elever i denne gruppen får null grunnskolepoeng nå enn tidligere. Fra rapporten *Spørsmål til Skole-Norge våren 2021* vet vi at hele 87 prosent av skolene oppga at antallet elever med utfordringer knyttet til psykisk helse har økt. Av disse svarer 44 prosent at det er flere elever med denne problematikken som får null grunnskolepoeng nå enn tidligere. Videre utforskning av utvalget viser at skolene som opplever at antallet elever som har utfordringer med psykisk helse øker i større grad blant skoler med mer enn 100 elever og i kommuner med mer enn 3000 innbyggere.

Vi ser først på om det er en sammenheng mellom å svare at det har vært en økning i antallet elever som får null grunnskolepoeng og å oppgi at antallet elever som har utfordringer med psykisk helse har økt. Svarfordelingen vises i tabell 2.5.

Tabell 2.5 'Har du opplevd en endring i antall elever som får null grunnskolepoeng de siste fem årene?', etter om skolen har opplevd at antallet elever med som har utfordringer med psykisk helse har økt. prosent

Kategori	Ja	Nei	Vet ikke	Totalt
	%	%	%	%
Ja, en økning	32	0	25	30
Ja, en reduksjon	5	0	0	4
Antallet er stabilt	50	40	50	49
Vet ikke	13	60	25	17
Totalt (N)	62	5	4	71

Fra tabell 2.5 er det viktig å merke seg at nesten samtlige skoler oppgir at de opplever at antallet elever som har utfordringer med psykisk helse har økt. Kun fem skoler (7 prosent) svarer nei, og fire (6 prosent) svarer at de ikke vet. Det er dermed for liten variasjon i utvalget til å kunne si noe om forskjeller mellom skoler som opplever en økning i antallet elever som har utfordringer med psykisk helse, og de som ikke gjør det. Vi kan likevel legge merke til at ingen av skolene som *ikke*

opplever en økning i antallet elever med utfordringer knyttet til psykisk helse, opplever en økning i antallet elever med null grunnskolepoeng. Dette kunne være interessant å undersøke med et større utvalg skoler, for å sjekke om det kun skyldes tilfeldigheter.

Vi spurte også skolelederne om det er flere elever som har utfordringer med psykisk helse som får null grunnskolepoeng nå enn tidligere. Vi kan dermed se på dette i sammenheng med svarene på spørsmålet om endringen i antallet elever med null i grunnskolepoeng. Svarfordelingen vises i tabell 2.6.

Tabell 2.6 'Har du opplevd en endring i antall elever som får null grunnskolepoeng de siste fem årene?', etter om skolen har opplevd en økning i antallet elever med null grunnskolepoeng blant elever som har utfordringer med psykisk helse, prosent

Kategori	Ja	Nei	Vet ikke	Totalt
	%	%		%
Ja, en økning	52	13	21	32
Ja, en reduksjon	0	13	5	5
Antallet er stabilt	37	75	47	50
Vet ikke	11	0	26	13
Totalt (N)	27	16	19	62

Tabellen tyder på at en økning i antallet elever med null grunnskolepoeng kan skyldes at det er flere elever som har utfordringer med psykisk helse, og at dette kan bli forsterket av at det er flere elever som har utfordringer med psykisk helse som får null grunnskolepoeng nå enn tidligere. Tabellen viser imidlertid også at økningen i antallet elever med null grunnskolepoeng ikke *bare* skyldes at det er flere elever med utfordringer med psykisk helse får null grunnskolepoeng. Henholdsvis 13 og 21 prosent blant de som svarer nei eller vet ikke svarer også at det har vært en økning i antallet elever med null grunnskolepoeng.

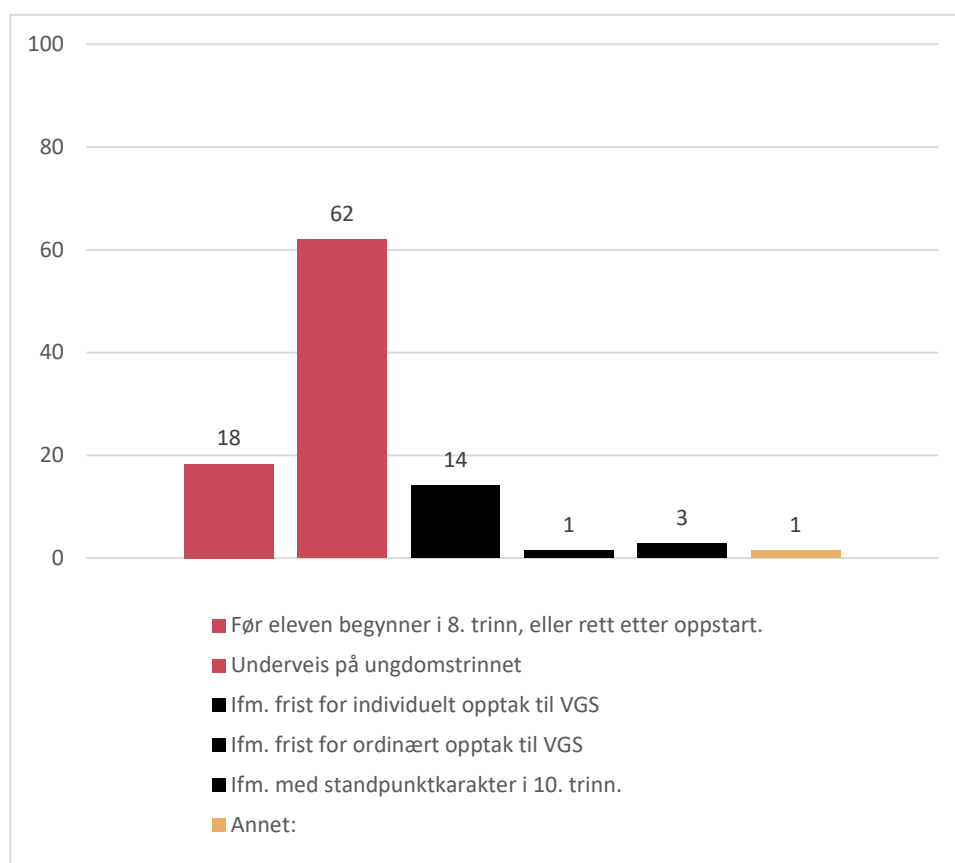
Kort oppsummert:

- Det er en antydning til at skolene som ikke opplever en økning i antallet elever med utfordringer med psykisk helse heller ikke opplever en økning i antall elever med null grunnskolepoeng, men lite variasjon i utvalget gjør disse resultatene svært usikre.
- Våre analyser tyder på at det er flere elever som har utfordringer med psykisk helse som får null grunnskolepoeng nå enn tidligere, som sammen med at det er en økning i antallet elever med utfordringer knyttet til psykisk helse kan forsterke økningen i antallet elever med null grunnskolepoeng.

2.5 Tidspunkt for vedtak om null grunnskolepoeng

Skoleledere ble også spurt om når det treffes vedtak som resulterer i at en elev får null grunnskolepoeng. I dette delkapittelet skal vi se om det er noen sammenheng mellom tidspunktet dette vedtaket fattes og hvilke tilbud skolen har ut over ordinær undervisning, om elever uten vedtak om spesialundervisning i noen tilfeller får null grunnskolepoeng, og om skoleledere svarer at det tas hensyn til opptak til videregående når det vurderes om en elev skal ende med null grunnskolepoeng.

Figur 2.2 viser hvordan skoleledere har svart når det gjelder tidspunkt for at vedtak treffes. Vi har konstruert to kategorier. Røde søyler viser skoler som er kodet som at vedtak er truffet tidlig, og svarte søyler viser skoler som er kodet som at vedtak er truffet sent. Omtrent 80 prosent av skolene treffer vedtaket tidlig.

Figur 2.2 'Når blir det vanligvis truffet vedtak som resulterer i at en elev får null grunnskolepoeng?', prosent (N=71)

Vi har videre sett på om det er noen sammenheng mellom når vedtak fattes, og hvilke tilbud skolen har. Svarfordelingen vises i tabell 2.7, og det er viktig å merke seg at skoleledere hadde mulighet til å velge flere svaralternativer. Prosentandelen forventes derfor ikke å summere til 100.

Tabell 2.7 'Hvilke tilbud har skolen utover ordinært undervisningstilbud?', etter tidspunkt for vedtak som resulterer i null grunnskolepoeng, prosent

Kategori	Sent vedtak %	Tidlig vedtak %	Totalt %
Forsterket enhet	9	28	24
Alternativt opplæringstilbud	46	63	60
Spesialundervisning	91	94	94
Annet:	36	2	8
Totalt (N)	13	57	70

Fra tabellen kan vi se at det er noen forskjeller i tilbud mellom skoler som vanligvis fatter vedtak sent og som fatter vedtak tidlig. I utvalget er det henholdsvis 19 prosentpoeng flere skoler med forsterket enhet og 17 prosentpoeng flere skoler med alternativ opplæring blant skolene som fatter vedtak tidlig. Forskjellene er ikke så store mellom gruppene når det gjelder spesialundervisning, men det kan forklares av at nesten samtlige skoler som oppgir å ha null grunnskolepoeng også oppgir å ha dette tilbudet. Det er også interessant at det nærmest ikke er noen skoler som treffer vedtak sent som har krysset av for andre tilbud, mens 36 prosent av de som treffer vedtak sent også har krysset av for det alternative.

Vi ser videre på en mulig sammenheng mellom tidspunktet for vedtak og om elever ved skolen som ikke har vedtak om spesialundervisning i noen tilfeller får null grunnskolepoeng.

Tabell 2.8 'Elever ved skolen som ikke har vedtak om spesialundervisning får i noen tilfeller null grunnskolepoeng?', etter tidspunkt for vedtak som resulterer i null grunnskolepoeng, prosent

Kategori	Sent vedtak %	Tidlig vedtak %	Totalt %
Helt uenig	38	57	54
Delvis uenig	23	20	20
Delvis enig	31	11	14
Helt enig	8	13	12
Totalt (N)	13	56	69

Tabell 2.8 viser generelt at mer enn halvparten av skolelederne er helt uenige i at elever som ikke har vedtak om spesialundervisning i noen tilfeller får null grunnskolepoeng. Skolene som fatter vedtak tidlig er i større grad helt uenig sammenliknet med skoler som fatter vedtak sent. Andelen som er delvis enige i at de har

elever som får null grunnskolepoeng uten vedtak om spesialundervisning er høyere blant skoler som treffer vedtak sent.

Vi ønsker også å se på om hvorvidt skoler som treffer vedtak som resulterer i at eleven får null grunnskolepoeng gjør dette fordi det har betydning for elevens muligheter ved opptak til videregående. Svarfordelingen er vist i tabell 2.9.

Tabell 2.9 'I vurderingen av om elever skal få fritak fra vurdering i mer enn åtte fag, og dermed null grunnskolepoeng, tas det hensyn til opptak til videregående skole?', etter tidspunkt for vedtak som resulterer i null grunnskolepoeng, prosent

Kategori	Sent vedtak %	Tidlig vedtak %	Totalt %
Helt uenig	0	4	3
Delvis uenig	0	5	4
Delvis enig	8	23	20
Helt enig	92	68	72
Totalt (N)	13	56	69

To ting bør nevnes i denne sammenheng. For det første oppgir de aller fleste skolelederne at de er enige i at det tas hensyn til opptak til videregående i vurderinger som resulterer i at elever får null grunnskolepoeng. For det andre er andelen som er helt enig i dette klart høyere blant skoler som treffer vedtak sent. Til slutt skal vi se på om når skolen treffer vedtak har betydning for om foreldrene følger skolens anbefalinger når det kommer til fritak fra vurdering med karakter. Svarfordelingen presenteres i tabell 2.10.

Tabell 2.10 'Vi opplever at foreldrene følger skolens anbefalinger når det kommer til fritak fra vurdering med karakter?', etter tidspunkt for vedtak som resulterer i null grunnskolepoeng, prosent

Kategori	Sent vedtak %	Tidlig vedtak %	Totalt %
Helt uenig	0	0	0
Delvis uenig	0	4	3
Delvis enig	62	39	43
Helt enig	38	58	54
Totalt (N)	13	57	70

Fra tabellen ser vi at nesten samtlige skoler i utvalget oppgir å være delvis eller helt enige i at foreldre følger skolens anbefaling. Likevel er det en forskjell mellom skoler som treffer vedtak sent og tidlig, hvor sistnevnte i større grad er helt enig.

Kort oppsummert:

- Vi finner at skoler som treffer vedtak tidlig i større grad også tilbyr forsterket enhet og alternative opplæringstilbud.
- Skoler som treffer vedtak sent oppgir i større grad å ha elever som får null i grunnskolepoeng uten vedtak om spesialundervisning, og at det tas hensyn til opptak til videregående.
- De aller fleste skolene i utvalget oppgir å være enige i at foreldre følger skolens anbefalinger når det kommer til fritak fra vurdering med karakter, mens skoler som treffer vedtak tidlig i større grad er helt enige i dette.
- Vi minner om at det kun er 13 skoler i gruppen som treffer vedtak sent, og resultatene må tolkes med varsomhet.

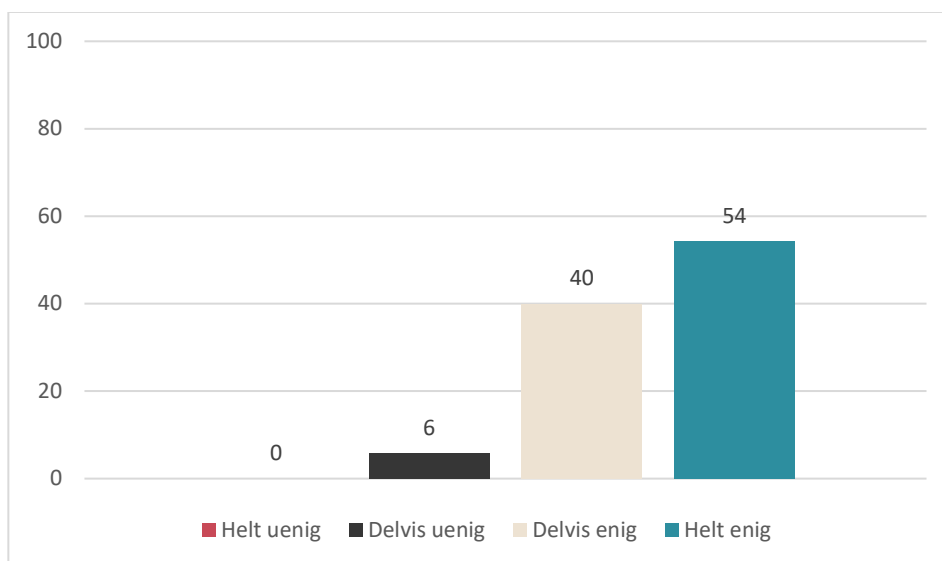
2.6 Kontakt med hjemmene og aktører utenfor skolen

Avslutningsvis i spørreskjemaet ble skoleledere i grunnskolen bedt om å ta stilling til hvor enige de er i en rekke utsagn i tilknytning til temaet. Vi skal nå se på sammenhengen mellom flere av påstandene som dreier seg om skolens kontakt med hjemmene og om samarbeid med aktører utenfor skolen, slik som PP-tjenesten³.

Vi ønsket først å undersøke om det er noen sammenheng mellom hvor enige skoleledere er i at skolen informerer foreldrene til elever som står i fare for å ikke få vurdering om mulige konsekvenser av det, og hvor enige de er i at foreldrene er klar over hva det kan ha å si for elevens videre skolegang om de får null grunnskolepoeng. Det viser seg at det kun er to skoler som er delvis enige i at skoleleder informerer foreldrene, mens de resterende 68 skolene er helt enig i påstanden. Å undersøke dette vil derfor kreve et større datamateriale som kan fange opp eventuell variasjon. Svarfordelingen på påstanden om at skoleleder opplever at foreldrene er klar over hva det kan ha å si for elevens videre skolegang at de får null grunnskolepoeng vises i figur 2.3.

---

³ Svarfordelingen for hele batteriet finnes i rapporten *Spørsmål til Skole-Norge* våren 2021.

Figur 2.3 'Vi opplever at foreldrene er klar over hva det kan ha å si for elevens videre skolegang at de får null grunnskolepoeng', prosent (N=70)

Videre ønsket vi å se om skoleledere som opplever at aktører utenfor skolen har anbefalinger som fører til null grunnskolepoeng, også oppgir å ha elever som får null grunnskolepoeng på grunn av manglende vurderingsgrunnlag og/eller av hensyn til elevens psykiske helse, *uten* å ha benyttet skolens tilbud utover ordinært undervisningstilbud (se tabell 2.7). Leseren bør være oppmerksom på at i de fire følgende tabellene tar vi kun for oss elevgruppen med null grunnskolepoeng som *ikke har benyttet seg av noen av tilbudene* listet opp i tabell 2.7. I utvalget er det bare 26 skoler med elever i denne gruppen. Blant disse er det totalt 54 prosent som er delvis enige i påstanden om at aktører utenfor skolen i noen tilfeller kommer med anbefalinger om fritak fra karakter, mens rundt 40 prosent er delvis enige. Vi ser først på svarfordelingen knyttet til manglende vurderingsgrunnlag grunnet høyt fravær i tabell 2.13.

Tabell 2.11 'Aktører utenfor skolen (f.eks. BUP, fastlege, psykolog) anbefaler i noen tilfeller fritak fra vurdering med karakter (som resulterer i null grunnskolepoeng)', etter om manglende vurderingsgrunnlag grunnet høyt fravær er årsaker til at elever som ikke benyttet seg av tilbudene utover ordinært undervisningstilbud får null grunnskolepoeng, prosent

Kategori	Ikke grunnet høyt fravær	Grunnet høyt fravær	Totalt
	%	%	%
Helt uenig	0	0	0
Delvis uenig	0	6	4
Delvis enig	63	50	54
Helt enig	38	44	42
Totalt (N)	8	18	26

Basert på de få skolene vi har i utvalget som har fått dette spørsmålet viser tabell 2.11 at det ikke er noe tydelig mønster. Skolene som *ikke* oppgir høyt fravær som en grunn, svarer i større grad at de er *delvis* enige i at aktører utenfor skolen i noen tilfeller anbefaler fritak fra vurdering. På den andre siden svarer skoler som oppgir høyt fravær som grunn, i noe større grad svarer *helt* enig. Ser vi delvis og helt enig under ett er skolene som ikke oppgir høyt fravær som grunn seks prosentpoeng mer enige i påstanden.

Videre ser vi på hensyn til elevens psykiske helse som årsak til at eleven fikk null grunnskolepoeng i tabell 2.12.

Tabell 2.12 'Aktører utenfor skolen (f.eks. BUP, fastlege, psykolog) anbefaler i noen tilfeller fritak fra vurdering med karakter (som resulterer i null grunnskolepoeng)', etter om manglende vurderingsgrunnlag grunnet høyt fravær hensyn til elevens psykiske helse er årsaker til at elever som ikke benyttet seg av tilbudene utover ordinært undervisningstilbud får null grunnskolepoeng, prosent

Kategori	Ikke grunnet psykiske helse	Grunnet psykiske helse	Totalt
	%	%	%
Helt uenig	0	0	0
Delvis uenig	8	0	4
Delvis enig	50	57	54
Helt enig	42	43	42
Totalt (N)	12	14	26

Tabell 2.14 viser at det er flere skoler som oppgir høyt fravær enn elevens psykiske helse som årsak til null grunnskolepoeng. Heller ikke her er det store forskjeller mellom skolene som oppgir hensynet til elevens psykiske helse som årsak og de som ikke gjør det. Mønsteret er på den andre siden noe klarere ved at de som oppgir hensynet til psykisk helse som årsak i større grad svarer delvis enig, og omtrent den samme andelen svarer helt enig. Totalt er det åtte prosentpoeng flere som svarer at de er delvis eller helt enige i at aktører utenfor skolen i noen tilfeller anbefaler fritak fra vurdering blant skolene som oppgir hensynet til psykisk helse som årsak.

I neste tabell ser vi på om det kan være noen forskjeller mellom de som verken har oppgitt høyt fravær eller hensyn til elevens psykiske helse, og de som har valgt minst én av disse som årsak.

Tabell 2.13 'Aktører utenfor skolen (f.eks. BUP, fastlege, psykolog) anbefaler i noen tilfeller fritak fra vurdering med karakter (som resulterer i null grunnskolepoeng)', etter om manglende vurderingsgrunnlag grunnet høyt fravær eller hensyn til elevens psykiske helse er årsaker til at elever som ikke benyttet seg av tilbudene utover ordinært undervisningstilbud får null grunnskolepoeng, prosent

Kategori	Ikke grunnet fravær eller psykiske helse	Grunnet fravær eller psykiske helse	Totalt
	%	%	%
Helt uenig	0	0	0
Delvis uenig	0	5	4
Delvis enig	67	50	54
Helt enig	33	45	42
Totalt (N)	6	20	26

Fra tabell 2.13 kan vi se at kun 6 av 26 skoler har oppgitt verken høyt fravær eller hensynet til psykisk helse som årsak til at disse elevene får null grunnskolepoeng. Det ser ikke ut til å være noen systematiske forskjeller mellom gruppene. Blant de som *ikke* har oppgitt høyt fravær eller hensynet til elevens psykiske helse svarer 17 prosentpoeng flere at de er *delvis* enige i at aktører utenfor skolen i noen tilfeller anbefaler fritak fra vurdering, mens 12 prosentpoeng færre svarer *helt* enig.

Til slutt ser vi på om det er noen forskjeller mellom de som har oppgitt *både* høyt fravær og hensynet til elevens psykiske helse som årsak til at elever i denne gruppen ender med null grunnskolepoeng, og de som ikke har oppgitt noen av dem.

Tabell 2.14 'Aktører utenfor skolen (f.eks. BUP, fastlege, psykolog) anbefaler i noen tilfeller fritak fra vurdering med karakter (som resulterer i null grunnskolepoeng)', etter om manglende vurderingsgrunnlag grunnet høyt fravær og hensyn til elevens psykiske helse er årsaker til at elever som ikke benyttet seg av tilbudene utover ordinært undervisningstilbud får null grunnskolepoeng, prosent

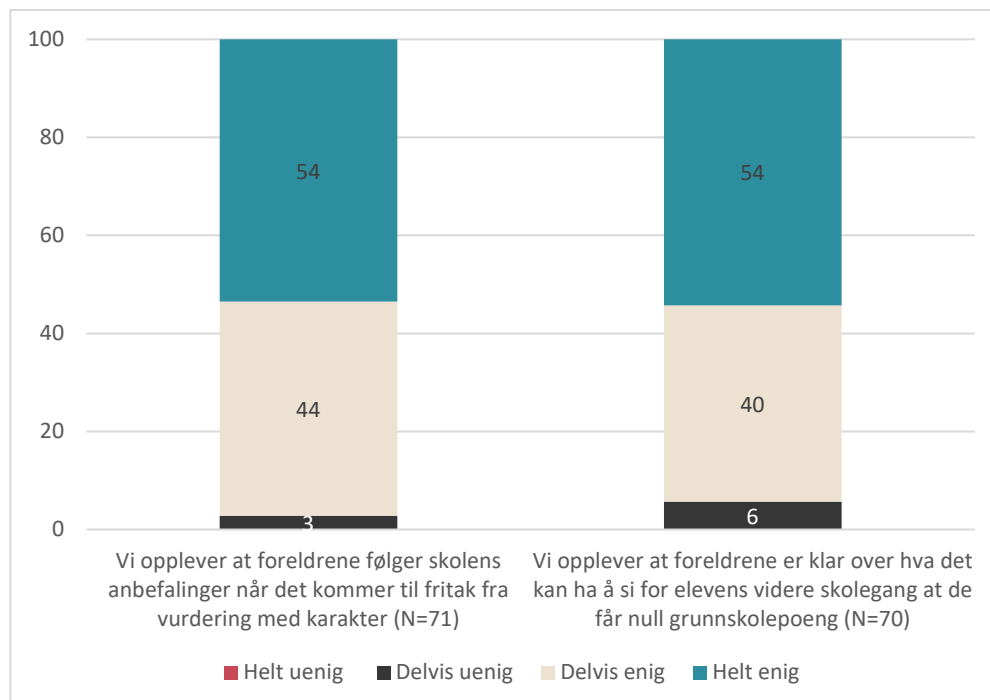
Kategori	Ikke grunnet fravær og psykiske helse	Grunnet fravær og psykiske helse	Totalt
	%	%	%
Helt uenig	0	0	0
Delvis uenig	7	0	4
Delvis enig	50	58	54
Helt enig	43	42	42
Totalt (N)	14	12	26

Fra tabell 2.14 ser vi at det er 12 skoler som oppgir både høyt fravær og hensynet til elevens psykiske helse som årsak til at disse elevene får null grunnskolepoeng. Her er det også antydninger til et mønster i svargivingen ved at de som oppgir

dette i større grad svarer delvis enig, og omtrent den samme andelen svarer helt enig som gruppen som ikke oppgir høyt fravær og hensynet til elevens psykiske helse som årsak. Totalt er det 7 prosentpoeng flere som svarer at de er delvis eller helt enige i at aktører utenfor skolen i noen tilfeller anbefaler fritak fra vurdering blant skolene som oppgir hensynet til psykisk helse som årsak. Forskjellen i resultatene når vi ser på de som oppgir minst én av årsakene og de som oppgir begge årsakene kan antakelig forklares med at antallet skoler som oppgir høyt fravær som årsak er høyere enn antallet skoler som oppgir hensynet til elevens psykiske helse. Dermed har hva de som oppgir fravær størst betydning i det første tilfellet, mens de som oppgir hensynet til elevens psykiske helse har mest si i det siste tilfellet. Igjen må vi minne om at kun 26 skoler har svart på disse spørsmålene.

Vi undersøkte så om flere skoleledere er enige i at foreldrene følger skolens anbefalinger når det kommer til fritak fra vurdering med karakter, enn som er enige i at foreldrene er klar over hva det kan ha å si for elevenes videre skolegang om de får null grunnskolepoeng. Svarfordelingen for begge påstandene vises i figur 2.4. Vi kan se at skoleledere er omtrent like enige i begge påstandene. Andelen som er helt enig er den samme, mens 4 prosentpoeng flere oppgir å være delvis enige i at foreldre følger skolens anbefalinger når det kommer til fritak fra vurdering, enn andelen som oppgir å være delvis enig i at foreldre er klar over hva det kan ha å si for elevens videre skolegang om de får null grunnskolepoeng.

Figur 2.4 'Hvor enig er du i følgende påstander?', prosent

Til slutt undersøkte vi om det er noen sammenheng mellom hvilke tilbud skolen har ut over ordinære undervisningstilbud og graden av enighet med påstanden om at skolen har møter med VGS/PPT for å sikre framtidig tilpasning av tilbudet for elever med null grunnskolepoeng. Siden det kun er to skoler som er delvis uenig, og ni skoler som er delvis enig, kommenteres det hovedsakelig på forskjeller i tilbud for skolene som er enige. Svarfordelingen vises i tabellene 2.15-2.18.

Tabell 2.15 Skolen tilbyr forsterket enhet, etter graden av enighet i at 'Vi har møter med VGS/PPT for å sikre tilpasningen av tilbudet for elever med null grunnskolepoeng i videregående opplæring', prosent

Kategori	Helt uenig %	Delvis uenig %	Delvis enig	Helt enig	Totalt %
Tilbyr ikke forsterket enhet	0	0	89	77	76
Tilbyr forsterket enhet	0	100	11	23	24
Totalt (N)	0	2	9	52	63

Resultatene i tabell 2.15 er kanskje ikke helt i tråd med hva man skulle forvente. Blant skolene som er helt enige i at de har møter med VGS/PPT for å sikre tilpasning av tilbudet for elever med null grunnskolepoeng, er andelen som *ikke* tilbyr forsterket enhet mye høyere enn andelen som har dette tilbudet. Dette gjelder i enda større grad blant skolene som er delvis enige, men dette er, som nevnt, kun ni skoler.

Tabell 2.16 Skolen tilbyr alternative opplæringstilbud, etter graden av enighet i at 'Vi har møter med VGS/PPT for å sikre tilpasningen av tilbudet for elever med null grunnskolepoeng i videregående opplæring', prosent

Kategori	Helt uenig %	Delvis uenig %	Delvis enig	Helt enig	Totalt %
Tilbyr ikke alternative opplæringstilbud	0	50	44	40	41
Tilbyr alternative opplæringstilbud	0	50	56	60	59
Totalt (N)	0	2	9	52	63

Fra tabell 2.16 kan vi se at det forholder seg motsatt for alternative opplæringstilbud, selv om forskjellene ikke er like store. Blant de som er helt enig er det en større andel som tilbyr alternative opplæringstilbud. Dette gjelder også blant de som er delvis enige, men ikke i like stor grad som blant skolene som er helt enige. Disse resultatene kan skyldes at elever med alternative opplæringstilbud i grunnskolen fremdeles har behov for en tilpasning av tilbudet i videregående opplæring.

Tabell 2.17 Skolen tilbyr forsterket enhet eller alternative opplæringstilbud, etter graden av enighet i at 'Vi har møter med VGS/PPT for å sikre tilpasningen av tilbudet for elever med null grunnskolepoeng i videregående opplæring', prosent

Kategori	Helt uenig %	Delvis uenig %	Delvis enig	Helt enig	Totalt %
Tilbyr ikke forsterket enhet eller alternative opplæringstilbud	0	0	44	31	32
Tilbyr forsterket enhet eller alternative opplæringstilbud	0	100	56	69	68
Totalt (N)	0	2	9	52	63

I tabell 2.17 undersøker vi om de som er helt enige i større grad har minst ett av tilbudene forsterket enhet eller alternative opplæringstilbud. Dette viser seg å være tilfellet, og det i enda større grad enn da vi kun så på alternative opplæringstilbud, hvor det var 20 prosentpoeng flere som hadde alternative opplæringstilbud enn som ikke hadde det. Det er 38 prosentpoeng flere blant de i utvalget som er helt enige som også har minst ett av tilbudene forsterket enhet eller alternative opplæringstilbud.

Tabell 2.18 Skolen tilbyr forsterket enhet og alternative opplæringstilbud, etter graden av enighet i at 'Vi har møter med VGS/PPT for å sikre tilpasningen av tilbudet for elever med null grunnskolepoeng i videregående opplæring', prosent

Kategori	Helt uenig %	Delvis uenig %	Delvis enig	Helt enig	Totalt %
Tilbyr ikke forsterket enhet og alternative opplæringstilbud	0	50	89	87	86
Tilbyr forsterket enhet og alternative opplæringstilbud	0	50	11	13	14
Totalt (N)	0	2	9	52	63

Til slutt ser vi i tabell 2.18 på om de som er helt enige i større grad tilbyr både forsterket enhet og alternative opplæringstilbud. Her er det motsatte tilfelle, og forskjellen er relativt stor.

Kort oppsummert:

- Vi finner ikke noe klart mønster for graden av enighet i at aktører utenfor skolen har gitt anbefalinger om fritak fra karakter når vi sammenlikner skoleledere som har og ikke har oppgitt høyt fravær som årsak til at elever som kun har benyttet det ordinære undervisningstilbudet får null grunnskolepoeng. Vi finner imidlertid en antydning til at andelen som velger hensynet til elevens psykiske helse som årsak også i større grad er delvis eller helt enige i påstanden.
- Vi finner ikke noe tydelig mønster skolene har oppgitt fravær eller psykisk helse som årsak. Motsatt er det en antydning til at andelen delvis og helt enige i påstanden om at aktører utenfor skolen kommer med anbefalinger om fritak fra karakter er høyere blant de som oppgir både fravær og psykisk helse som årsak.
- Blant de som er helt enige i at skolen har møter med VGS/PPT for å sikre framtidig tilpasning av tilbudet for elever med null grunnskolepoeng, oppgir et klart flertall av skolelederne i utvalget at de tilbyr alternative opplæringstilbud, og i enda større grad at de tilbyr enten forsterket enhet eller alternative opplæringstilbud.
- Det motsatte er tilfellet når vi ser på forsterket enhet, eller det å tilby *både* forsterket enhet og alternative opplæringstilbud; disse tilbys i mindre grad av de som er helt enige i at skolen har møter med VGS/PPT.
- Det bør understrekes at det kun er 15 skoler i utvalget som tilbyr forsterket enhet, og kun fire som tilbyr både forsterket enhet og alternative opplæringstilbud, slik at det hefter stor usikkerhet ved resultatene.

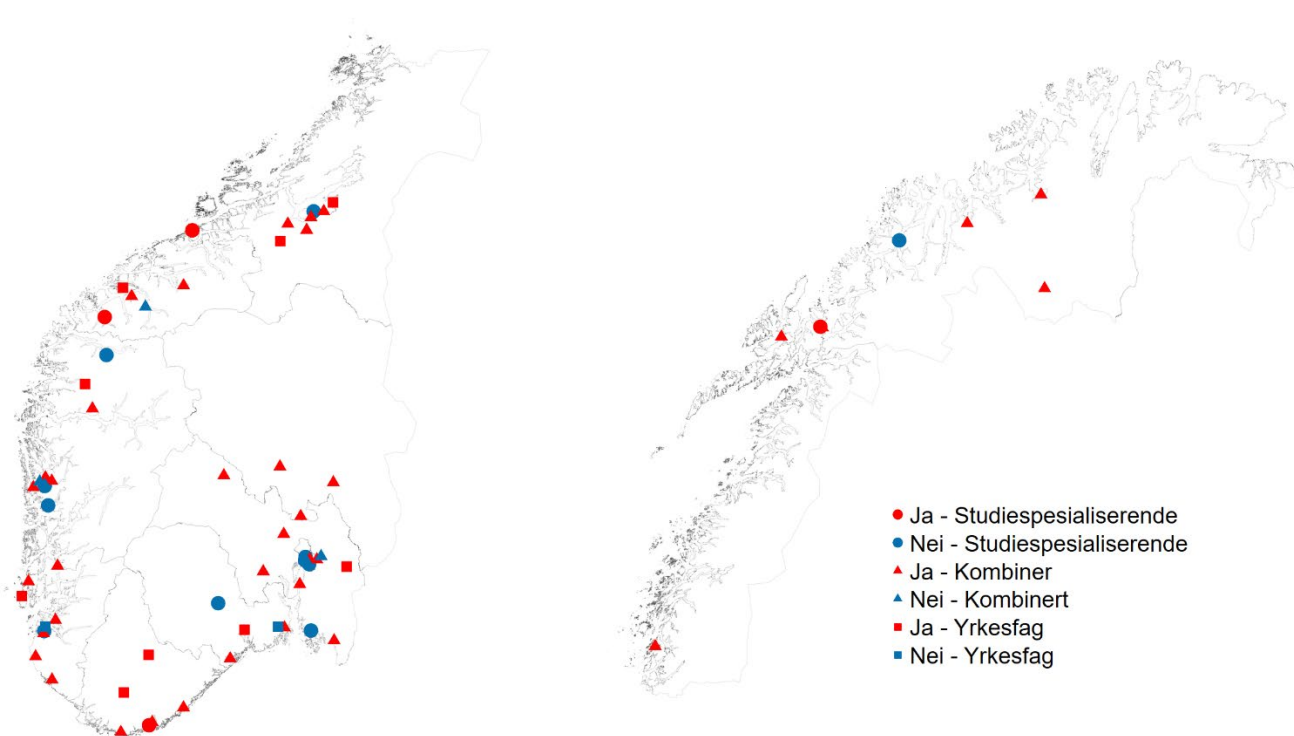
3 Videregående

Vi skal nå undersøke hvordan de elevene som ikke får vurdering i åtte eller flere fag følges opp i videregående opplæring. Vi vil igjen understreke at etter det innledende spørsmålet til temaet er antall respondenter lavt, og resultatene kan kun tas som et uttrykk for hvordan det forholder seg i akkurat dette utvalget av skoler. Et så lavt antall skoler egner seg ikke for generaliseringer til Skole-Norge.

3.1 Kjennetegn ved skoler med elever som har null grunnskolepoeng

Skoleledere i videregående ble spurt om det er elever som begynner ved skolen som har null grunnskolepoeng. Fra rapporten *Spørsmål til Skole-Norge* våren 2021 vet vi at 70 prosent av de videregående skolene oppgir dette. Rapporten viser også det samme mønsteret for videregående skoler som for grunnskoler: Skoler hvor det starter elever med null grunnskolepoeng har oftere mer enn 250 elever, og ligger ikke i Oslo-området eller i de mest sentrale kommunene. De er dessuten i liten grad rene studiespesialiserende skoler. Til forskjell fra hva vi så blant grunnskolenes ser relativt flere videregående skoler i Midt- og Nord-Norge ut til å ha elever med null grunnskolepoeng.

Disse funnene oppsummeres i kartet i figur 3.1. Her er skoler som har elever med null grunnskolepoeng markert i rødt, og skoler uten er markert i blått. I figuren skilles det også mellom rene studiespesialiserende skoler, markert med en sirkel, kombinerte skoler, markert med en trekant, og rene yrkesfagskoler, markert med en firkant.

Figur 3.1 'Er det elever som begynner ved din skole som har null grunnskolepoeng?', (N=71)

Fra figur 3.1 ser vi at flere av variablene henger sammen. For eksempel er nesten samtlige av skolene fra Oslo i utvalget studiespesialiserende skoler, og dette kan forklare forskjellene vi ser mellom Oslo-området og resten av Norge. Antallet skoler i Oslo-området er imidlertid for lavt til at vi kan utforske dette nærmere, men vi kan gjøre noen videre analyser av sentralitet, som kan gi noen indikasjoner. Siden vi fant at skolene i Oslo-området i klart mindre grad har elever med null grunnskolepoeng, er det ikke overraskende at de mest sentrale områdene også skiller seg ut. Kun 30 prosent av skolene i de mest sentrale kommunene oppgir å ha elever med null grunnskolepoeng. Det må understrekes at det er et lite utvalg skoler, men dersom vi tar ut skolene i Oslo er det fremdeles et flertall som ikke har elever med null grunnskolepoeng blant skolene i de mest sentrale områdene, selv om forskjellene blir mindre. Dersom vi ser bort fra de rent studiespesialiserende skolene blir det også et flertall blant skolene i de mest sentrale kommunene som har elever med null grunnskolepoeng, men andelen er fremdeles rundt 30 prosentpoeng lavere enn blant skoler i de mellomsentrale og minst sentrale kommunene. Det er verdt å minne om at disse funnen er på skolenivå, slik at det ikke nødvendigvis er slik at det er relativt færre videregående elever i disse områdene som fikk null grunnskolepoeng. Når det gjelder Oslo kan det, som for grunnskoler, i tillegg være byomfattende spesialskoler, som ikke inngår i utvalget for denne undersøkelsen. Dette kan også spille en rolle i å forklare hvorfor det er relativt færre skoler i utvalget som tar inn elever uten grunnskolepoeng her.

Som for grunnskolene sjekket vi i tillegg om den store forskjellen vi ser mellom skoletypene kan skyldes skolestørrelse eller forskjeller mellom offentlig og private skoler. Vi finner at private skoler i svært liten grad har elever med null grunnskolepoeng. Mens 85 prosent av de offentlige skolene oppgir å ha slike elever, gjør kun 15 prosent av privatskolene det samme. Vi finner også en sammenheng mellom type videregående og om skolen er offentlig eller privat eid. Mens kun 15 prosent av de offentlige skolene i utvalget er rene studiespesialiserende skoler gjelder dette halvparten av privatskolene. Vi husker at studiespesialiserende skoler langt sjeldnere oppgir å ha elever med null grunnskolepoeng. For å sjekke om dette forklarer forskjellene mellom offentlige og private skoler kjørte vi en binomial logistisk regresjon. Resultatene viste at selv når vi kontrollerer for skoletype er sannsynligheten for at en skole har elever med null grunnskolepoeng lavere ved privatskoler. En tilsvarende analyse viste at skolestørrelse ikke har noen betydning for om en skole har elever med null grunnskolepoeng når vi kontrollerer for skoletype.

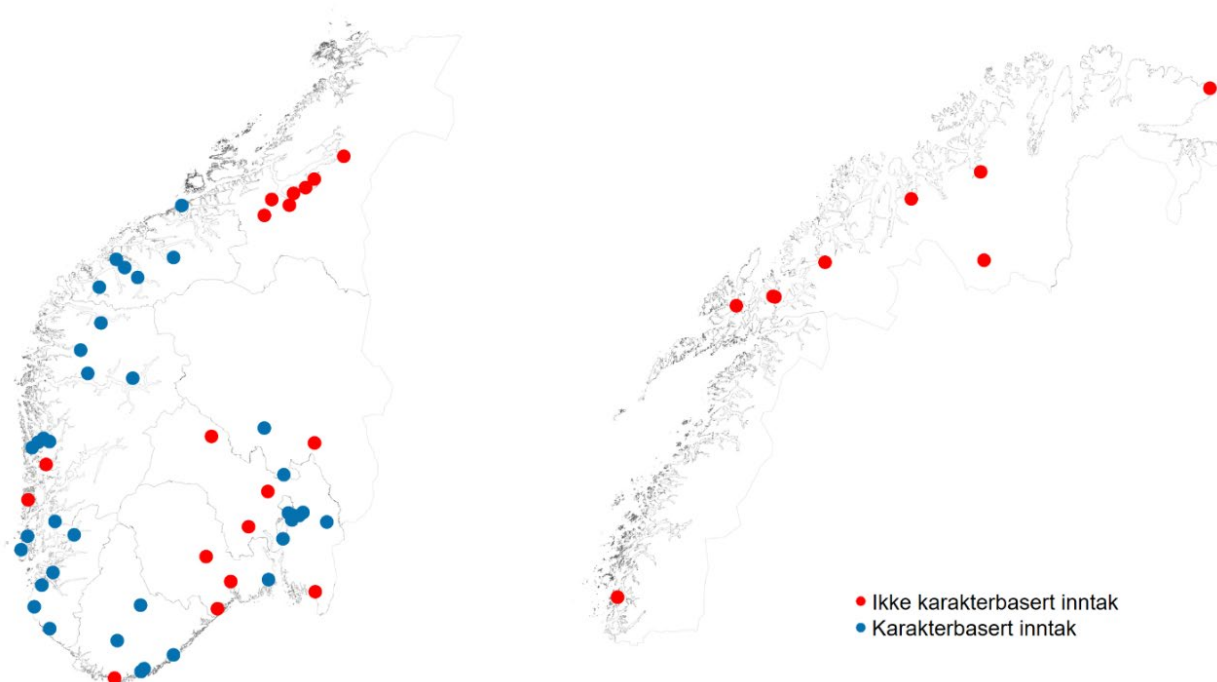
Kort oppsummert:

- Vi finner at rene studiespesialiserende skoler og private skoler sjeldnere tar inn elever med null grunnskolepoeng.
- Skolene ligger sjeldnere i Oslo-området eller i de mest sentrale kommunene, men disse tendensene kan i noen grad forklares av at det er flere studiespesialiserende skoler i disse gruppene, selv om forskjellene ikke forsvinner helt. I tillegg antar vi at Oslo-området og mer sentrale kommuner i større grad har spesialskoler, som ikke inngår i utvalget.
- Til slutt minner vi om at antallet skoler i enkelte grupper er lavt, særlig når vi ser bort fra rene studiespesialiserende skoler, og at resultatene må med tolkes med varsomhet.

3.2 Karakterbasert opptak og inntak av elever med null grunnskolepoeng

Dette delkapittelet tar for seg om det er noen sammenheng mellom inntaksordning til videregående skoler og om skolen tar inn elever med null grunnskolepoeng. Generelt gjelder det at inntak til utdanningsprogram er karakterbasert, dette er fastsatt i forskrift til opplæringsloven og gjelder nasjonalt. Hvordan fordeling av søkere mellom skoler skal foregå, ble i de årene vi undersøker her, bestemt av fylkeskommunene. Vi undersøker inntaksordning på skolenivå, og det er da innforstått at skolen ikke selv bestemmer inntaksordning, men befinner seg i en fylkeskommune eller region med en gitt inntaksordning. I spørreskjemaet blir skolelederne bedt om å tenke på skoleåret 2019/2020 (eventuelt 2018/2019), og det er derfor inntaksordningene i de gamle fylkene som gjelder. Siden

inntaksordningene til dels er komplekse, og det er gjort mange lokale tilpasninger, er antakelig kategoriseringen litt for grov til å være en helt nøyaktig gjengivelse av virkeligheten. Vi mener likevel at i mangel av rapportering på skolenivå om karakterbasert inntak, blir dette det nærmeste vi kommer. Hvordan skolene er kodet og hvor de ligger vises i figur 3.2.

Figur 3.2 Karakterbasert inntak, (N=64)

Kategoriseringen er gjort ved at skoler kodes som ikke å ha karakterbasert inntak dersom fylkeskommunene har nærskoleprinsipp, eller det er sannsynlig at majoriteten av elevene i praksis blir tatt opp til skolen basert på nærskoleprinsippet. Dette gjelder for eksempel i Trøndelag, som har karakterbasert inntak dersom nærskolen ikke har ønsket studietilbud, og i Hedmark, hvor fylket er delt inn i fire regioner hvor det kun er karakterbasert inntak dersom et tilbud bare finnes ved én av skolene i regionen. I Vest-Agder registreres de fleste skolenes inntak som nærskoleprinsipp, med unntak av inntaksregionen Kristiansand, som registreres med karakterbasert inntak. I tillegg har Buskerud og Østfold et nærskoleprinsipp.

Fylkene som registreres med karakterbasert inntak har enten fritt skolevalg i hele fylket, eller fritt skolevalg innenfor fastsatte inntaksområder. Dette gjelder Akershus, Aust-Agder, Finnmark, Møre og Romsdal, Nordland, Oppland, Oslo, Rogaland, Sogn og Fjordane, Troms og Vestfold. Hordaland er mer komplisert. Her er det fritt skolevalg, men bare dersom det er mindre enn én time reisevei til skolen, ellers gjelder nærskoleprinsippet. I praksis betyr dette at skolene i Bergensområdet har karakterbasert inntak, og resten av fylket registreres med nærskoleprinsippet. Det bør bemerkes at denne kategoriseringen blir en forenkling, fordi

«kjøretidsgarantien» også beskytter elever i Bergensområdet som ikke når opp i karakterkonkurransen fra å måtte reise til skoler utenfor Bergensområdet. For privatskoler har vi kun informasjon om inntaksordning for fire skoler. De resterende inngår derfor ikke i de påfølgende analysene.

I tabell 3.1 ser vi på hvordan skoler med og uten elever som fikk null grunnskolepoeng fordeler seg på skoler med og uten karakterbasert inntak.

Tabell 3.1 'Er det elever som begynner ved din skole som har null grunnskolepoeng?', etter karakterbasert inntak, prosent

Kategori	Ikke karakterbasert inntak	Karakterbasert inntak	Totalt
	%	%	%
Ja	88	86	86
Nei	13	14	14
Totalt (N)	16	42	58

Uavhengig av ordning er det et klart flertall som oppgir at skolen har tatt inn elever som fikk null grunnskolepoeng, og vi finner ingen forskjeller mellom skoler med og uten karakterbasert inntak. Hvor sterkt karakterbasert inntak slår ut, vil kunne variere mellom utdanningsprogram. Konkurransen om skoleplasser er særlig uttalt i utdanningsprogrammet studiespesialisering, hvor det er mange plasser på utdanningsprogrammet, samtidig som det kan være store forskjeller i hvor populære skolene er. Vi ser derfor på rene studiespesialiserende skoler i tabell 3.2. Gruppen studiespesialiserende skoler uten karakterbasert inntak består av kun to skoler, og det trengs derfor et større utvalg for å kunne si om det kun er tilfeldigheter som gjør at ingen av disse skolene har elever med null grunnskolepoeng.

Tabell 3.2 'Er det elever som begynner ved din skole som har null grunnskolepoeng?', kun rene studiespesialiserende skoler etter karakterbasert inntak, prosent

Kategori	Ikke karakterbasert inntak	Karakterbasert inntak	Totalt
	%	%	%
Ja	0	57	44
Nei	100	43	56
Totalt (N)	2	7	9

Videre ønsker vi også å se om det er slik at skoler med karakterbasert inntak i større grad svarer at de har inntrykk av at det tas hensyn til opptak til videregående i beslutninger om fritak fra vurdering, som leder til null grunnskolepoeng.

Tabell 3.3 'Har dere inntrykk av at grunnskolen tar hensyn til opptak til VGS i beslutningen om fritak fra vurdering i mer enn åtte fag?', etter karakterbasert inntak, prosent

Kategori	Ikke karakterbasert inntak	Karakterbasert inntak	Totalt
	%	%	%
Ja	14	36	30
Nei	29	28	28
Vet ikke	57	36	42
Totalt (N)	14	36	50

Fra tabell 3.3 kan det se ut til å være en tendens til at videregående skoler som har karakterbasert inntak i større grad har inntrykk av at det tas hensyn til opptak til videregående når det tas beslutninger som resulterer i at en elev får null grunnskolepoeng. Mer enn én tredjedel av skolene med karakterbasert inntak svarer ja, mot 14 prosent av skolene som ikke har karakterbasert inntak. Igjen er det verdt å huske at karakterer har mest å si for inntak på studiespesialisering. Vi har kun fire rent studiespesialiserende skoler i utvalget skoler som har elever med null grunnskolepoeng. Dette er for lite til å kunne undersøke om det samme gjelder når vi kun ser på slike skoler.

Vi kan også undersøke mer direkte om det er noen sammenheng mellom grunnskolens vurderinger som leder til at en elev får null grunnskolepoeng, og om skolen ligger i et område med karakterbasert opptak. Som vi husker ble skoleledere i grunnskolen med elever som får null grunnskolepoeng også spurt om hvor enige de var i at det tas hensyn til opptak til videregående i vurderingen av om elever skal få fritak i mer enn åtte fag. Av de 70 grunnskolene som besvarte dette spørsmålet ligger 40 i et område vi har definert som å ha karakterbasert inntak. Ser vi delvis og helt enig under ett, er det en andel på hele 93 prosent som uavhengig av inntaksordning er enige i at det tas hensyn til opptak til videregående. Ser vi kun på helt enig, velges dette svaralternativet av 67 prosent av grunnskoler som ligger i områder uten karakterbasert inntak, mot 78 prosent i områder som har karakterbasert inntak.

Til slutt skal vi se om det er noen sammenheng mellom hva slags inntaksordning skolene har, og hvor enige skoleledere er i at inntaksordningen fungerer godt for samarbeidet med avgiverskolen når det gjelder elever med null grunnskolepoeng. Tabell 3.4 viser at det i liten grad er noen slik sammenheng i vårt utvalg.

Tabell 3.4 'Hvor enig er du i at inntaksordningen i fylkeskommunen fungerer godt for samarbeidet med avgiverskolen om elever med null grunnskolepoeng', etter karakterbasert inntak, prosent

Kategori	Ikke karakterbasert inntak	Karakterbasert inntak	Totalt
	%	%	%
Helt uenig	15	0	4
Delvis uenig	23	38	34
Delvis enig	38	41	40
Helt enig	23	21	21
Totalt (N)	13	34	47

Denne analysen har flere slagsider. For det første er inntrykket vårt at hvordan inntaksordningen fungerer i praksis er langt mer komplekst enn det bildet vi har klart å danne oss basert på informasjon på fylkesnivå. For eksempel er det trolig at det flere steder i realiteten ikke er karakterkonkurransen, selv om fylkeskommunen oppgir at de har et karakterbasert inntak. En indikasjon på dette er at for de få skolene vi har selvrappport informasjon om inntaksordning, ser vi at skolene i Finnmark har krysset av for at de ikke har karakterbasert inntak, selv om vi har opplysninger på fylkesnivå om at fylket har karakterbasert inntak. For det andre er det grunner til å dvele ved antagelsen at karakterbasert inntak har noen betydning for om skolen tar inn elever som per definisjon ikke har karakterer. Ifølge opplæringsloven skal det ikke regnes ut poeng for elever som ikke har karakter i åtte fag eller mer. For disse elevene skal inntak skje på individuelt grunnlag ut fra en vurdering etter skjønn. Altså konkurreres det ikke om de samme plassene. For det tredje vet vi at karakterkonkurransen i hovedsak har betydning for inntak på studiespesialisering, og dette datamaterialet tyder på at elever med null grunnskolepoeng i liten grad går på dette programmet.

Kort oppsummert:

- Oppsummert ser vi ingen sammenheng mellom inntaksordning og hvorvidt en skole oppgir å ha elever med null grunnskolepoeng.
- Vi finner en tendens i utvalget til at videregående skoler som har karakterbasert inntak i større grad har inntrykk av at det tas hensyn til opptak til videregående når det tas beslutninger som resulterer i at en elev får null grunnskolepoeng.
- Vi finner ingen sammenheng mellom inntaksordning og hvor godt skoleledere vurderer at samarbeidet fungerer med avgiverskolen.

3.3 Kjennetegn ved skoler som opplever en økning i antallet elever med null grunnskolepoeng

Skoleledere i videregående ble også spurt om de har opplevd en økning i antall elever som har null grunnskolepoeng de siste fem årene. Spørsmålene i resten av dette kapittelet har bare gått til de 50 skolene som oppga å ha slike elever, og svarene kan dermed ikke generaliseres til Skole-Norge. Totalt svarer omtrent halvparten av skolelederne at det har vært en økning, men det er også en ganske stor andel som ikke har oversikt over dette.

Vi ser først på forskjeller mellom ulike typer videregående skoler i tabell 3.5.

Tabell 3.5 'Har du opplevd en økning i antall elever som får null grunnskolepoeng de siste fem årene?', etter type videregående, prosent

Kategori	Studiespesialisierende	Kombinert	Yrkesfag	Totalt
	%	%	%	%
Ja	75	46	44	48
Nei	25	30	33	30
Vet ikke	0	24	22	22
Totalt (N)	4	37	9	50

Det er omtrent ingen forskjell mellom andelen kombinerte og rene yrkesfagskoler som oppgir at de har opplevd en økning i antallet elever med null grunnskolepoeng. Rene studiespesialisierende skoler har på den andre siden en klart høyere andel som oppgir at det har vært en økning, men, som vi husker, er det få studiespesialisierende skoler hvor det starter elever med null grunnskolepoeng (kun fire skoler).

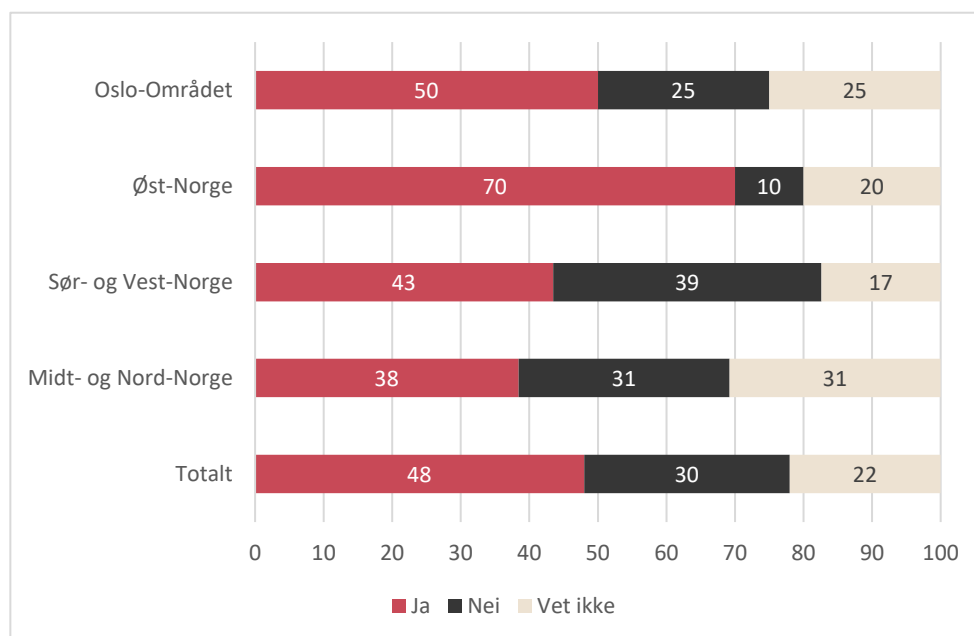
Videre ser vi på skolestørrelse i tabell 3.6.

Tabell 3.6 'Har du opplevd en økning i antall elever som får null grunnskolepoeng de siste fem årene?', etter skolestørrelse, prosent

Kategori	Under 250	250-599	Over 600	Totalt
	%	%	%	%
Ja	20	50	63	48
Nei	50	33	13	30
Vet ikke	30	17	25	22
Totalt (N)	10	24	16	50

Det ser ut til at andelen som har opplevd en økning i antall elever med null grunnskolepoeng øker med skolestørrelse. Den største forskjellen er mellom skoler med mindre enn 250 elever, hvor under halvparten har opplevd en økning.

Når det gjelder geografi finner vi i figur 3.3 noen forskjeller mellom landsdelene.

Figur 3.3 'Har du opplevd en økning i antall elever som får null grunnskolepoeng de siste fem årene?', etter landsdel, prosent (N=50)

Andelen som opplever en økning i antallet elever med null grunnskolepoeng ser ut til å være noe høyere i Oslo-området, men det er særlig Øst-Norge som skiller seg ut. Her oppgir 70 prosent av skolene at de har opplevd en økning.

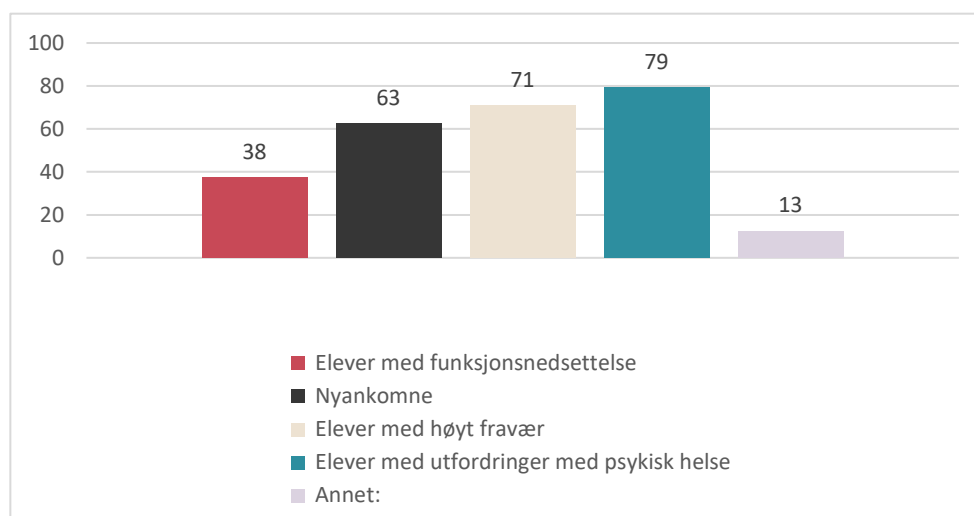
Til slutt ser vi på sentralitet i tabell 3.7.

Tabell 3.7 'Har du opplevd en økning i antall elever som får null grunnskolepoeng de siste fem årene?', etter skolestørrelse, prosent

Kategori	Under 250	250-599	Over 600	Totalt
	%	%	%	%
Ja	33	54	29	48
Nei	33	27	43	30
Vet ikke	33	19	29	22
Totalt (N)	6	37	7	50

Tabellen viser at de mellomsentrale kommunene skiller seg ut ved å ha en høyere andel skoler som oppgir å ha opplevd en økning i antallet elever med null grunnskolepoeng.

Vi skal nå se på hvilke elevgrupper denne økningen gjelder, vist i figur 3.3. Merk at skoleledere hadde muligheten til å krysse av for flere elevgrupper.

Figur 3.4 Er det noen av følgende elevgrupper dere opplever i større grad får null grunnskolepoeng? Flere kryss mulig., prosent (N=24)

Svarfordelingen i tabellen er delvis i tråd med forventninger basert på resultatene fra et statistikknotat utarbeidet av Udir (5/2018). Her finner Udir at flertallet av de som mangler grunnskolepoeng ikke har innvandrerbakgrunn, men at det er flere elever med innvandrerbakgrunn som har fått null grunnskolepoeng i perioden 2007-08 til 2017-18. I denne undersøkelsen svarer 63 prosent at nyankomne i større grad får null grunnskolepoeng. Videre finner Udir at det også har skjedd en økning i antallet elever uten innvandrerbakgrunn som får null grunnskolepoeng, og at denne gruppen har klart høyere fravær en gjennomsnittet. Her har 71 prosent av skolelederne oppgitt at elever med høyt fravær i større grad får null grunnskolepoeng. Notatet sier ingen ting om elever med funksjonsnedsettelse eller elever med utfordringer knyttet til psykisk helse. At sistnevnte er elevgruppen flest oppgir at i større grad får null grunnskolepoeng er ikke overraskende, etter som det er kjent at antallet elever med denne problematikken har økt. Det kan dessuten hende at elever med utfordringer knyttet til psykisk helse også har høyere fravær. Siden elevgruppen med funksjonsnedsettelse er mer stabil, var det mindre forventet at 38 prosent oppgir at denne gruppen i større grad får null grunnskolepoeng. Vi har ingen god forklaring på dette, annet enn at det kan skyldes tilfeldigheter i et utvalg bestående av kun 24 skoler. Til slutt bør det påpekes at spørsmålsformuleringen, som var at spesifiserte elevgrupper i større grad får null grunnskolepoeng, som kan tolkes som en endret sammensetning, heller enn at *et større antall* i en elevgruppe får null grunnskolepoeng, dessverre gjør at sammenlikningsgrunnlaget ikke er helt godt.

Kort oppsummert:

- Vi finner en antydning til at studiespesialiserende skoler i større grad opplever en økning i antall elever med null grunnskolepoeng, men det trengs et større datamateriale for å utforske dette.
- Vi finner videre en tendens til at andelen skoler med en økning i antall elever med null grunnskolepoeng øker med skolestørrelse, at relativt flest skoler i Øst-Norge opplever en økning, og at dette oftest gjelder skoler i de mellomsentrale kommunene.
- Skoleledere opplever i størst grad at det har skjedd en økning blant elever med utfordringer med psykisk helse, fulgt av elever med høyt fravær. Mer enn halvparten av de som har opplevd en økning svarer også at andelen med null grunnskolepoeng har økt blant nyankomne.

3.4 Tilbudet til elever med null grunnskolepoeng

Udir er videre interessert i hvilke tilbud de videregående skolene har for elever med null grunnskolepoeng, og særlig om vi kan se noen sammenheng med hvilke tilbud som finnes, og hvilke grupper elever skoleledere opplever at i større grad har fått null grunnskolepoeng. Fra rapporten *Spørsmål til Skole-Norge* våren 2021 vet vi at nesten samtlige videregående skoler tilbyr elever uten grunnskolepoeng spesialundervisning, mens mer enn halvparten av skolene tilbyr hverdagslivs-/arbeidslivstrening og lære kandidatordning. En litt lavere andel, 35 prosent, tilbyr innførings-/kombinasjonstilbud, mens kun 14 prosent har praksisbrevordning.

Vi skal nå undersøke om det er noen forskjeller i antall tilbud elever med null grunnskolepoeng får etter om skolen har opplevd at elever med funksjonsnedsettelse og nyankomne i større grad får null grunnskolepoeng, sammenliknet med alle som ikke har opplevd en økning blant disse gruppene. Den sistnevnte gruppen inkluderer også skolene som svarte at de ikke har opplevd noen økning i antallet elever med null grunnskolepoeng. Svarfordelingen vises i tabell 3.8.

Tabell 3.8 Gjennomsnittlig antall tilbud til elever med null grunnskolepoeng, etter om skolen har opplevd at elever med funksjonsnedsettelser eller nyankomne i større grad får null grunnskolepoeng, gjennomsnitt

Kategori	Ingen økning	Økning	Totalt
	%	%	%
Gjennomsnittlig antall tilbud til elever med null grunnskolepoeng	2,4	2,8	2,6
Totalt (N)	31	19	50

De som opplever en økning i andelen elever med null grunnskolepoeng blant elever med funksjonsnedsettelse og nyankomne har i snitt flere tilbud enn de som ikke har opplevd en slik økning. Det hadde også vært ønskelig å se om det var noen sammenheng mellom de som ikke har noen tilbud for elever med null grunnskolepoeng, og om skolene har opplevd at elever med funksjonsnedsettelse eller nyankomne i større grad får null grunnskolepoeng. Det er imidlertid ingen skoler i utvalget som ikke har tilbud til elever med null grunnskolepoeng, og det å undersøke dette, og om det faktisk er slik at alle skoler som har elever med null grunnskolepoeng har et tilbud for disse elevene, krever et større datamateriale.

Det kan også tenkes å være en sammenheng mellom antall tilbud til elever uten grunnskolepoeng, og i hvilken grad en skoleleder mener at elever med null grunnskolepoeng alltid trenger tilrettelegging, og i hvilken grad skoleledere er enige i at elever uten grunnskolepoeng fullfører innen fem år. Dette undersøkes i tabell 3.9.

Tabell 3.9 Gjennomsnittlig antall tilbud til elever med null grunnskolepoeng, etter 'Hvor enig er du i følgende påstander? ...', gjennomsnitt

Kategori	Med null grunnskolepoeng har eleven et svakt faglig utgangspunkt som alltid medfører tilrettelegging fra skolens side		Elevene som begynner på VGS med null grunnskolepoeng fullfører i løpet av fem år	
	Gjennomsnitt	N	Gjennomsnitt	N
Helt uenig	0	0	2	4
Delvis uenig	2,3	3	3	15
Delvis enig	3	22	2,5	23
Helt enig	2,3	22	2,3	5
Totalt	2,6	47	2,6	47

Tabellen viser at, dersom vi ser bort fra kategoriene med svært få skoler, tendensen er at antall tilbud synker desto mer enig skoleleder er i påstanden. Dette er ikke helt i tråd med hva man kanskje kunne forvente. En mulig forklaring er at skolene som mottar elever med størst utfordringer er de samme skolene som har flest tilbud til elevene, slik at for eksempel skolene som i størst grad er enig i at elever med null grunnskolepoeng fullfører i løpet av fem år har færre tilbud til elever med null grunnskolepoeng enn skolene som ofte opplever at slike elever ikke fullfører innen fem år.

Vi skal nå se litt nærmere på tilbudene til elever med null grunnskolepoeng blant skolene som har hatt en økning i elever med psykisk sykdom, nærmere bestemt om skoler som har lærekandidatordningen i større grad har opplevd en økning i andelen elever med null grunnskolepoeng. Svarene vises i tabell 3.10.

Tabell 3.10 Skolen opplever at elever med utfordringer med psykisk helse i større grad får null grunnskolepoeng, etter om skolen har lærekandidatordning, prosent

Kategori	Har ikke lærekandidatordning	Har lærekandidatordning	Totalt
	%	%	%
Ingen økning	58	64	61
Økning	42	36	39
Totalt (N)	24	25	49

Det ser ikke ut til at skoler som har lærekandidatordningen i større grad opplever at elever med utfordringer knyttet til psykisk helse i større grad har fått null grunnskolepoeng. Et klart flertall blant skolene med lærekandidatordning svarer at de ikke har opplevd en slik økning. I tillegg er det relativt flere skoler blant de som ikke har lærekandidatordningen som oppgir at elever med utfordringer med psykisk helse i større grad har fått null grunnskolepoeng.

Det kan også være interessant å undersøke om det er noen sammenheng mellom hvilke tilbud en skole har, og i hvilken grad skolen er enig i at de tilrettelegger for at elever uten grunnskolepoeng kan ta igjen de nødvendige forkunnskapene etter grunnskolen. I tabell 3.11 ser vi på andelen som oppgir å ha de ulike tilbudene fordelt på enighet med utsagnet om å ta igjen de nødvendige forkunnskapene.

Tabell 3.11 'Hvor enig er du i at ved vår skole tilrettelegger vi for at elever uten grunnskolepoeng kan ta igjen de nødvendige forkunnskapene etter grunnskolen', etter 'Hvilke tilbud har elever ved skolen med null grunnskolepoeng tilgang på? Flere kryss mulig.', prosent

kategori	Innførings-tilbud/kombinasjonstilbud	Hverdagslivs-/arbeidslivstrening	Lærekandidatordning	Praksisbrevordning	Spesialundervisning	Annet	Totalt
	%	%	%	%	%	%	%
Helt uenig	7	0	4	0	3	0	2
Delvis uenig	13	10	16	0	11	0	15
Delvis enig	73	72	64	86	73	71	67
Helt enig	7	17	16	14	14	29	15
Totalt (N)	15	29	25	7	37	7	46

Tabellen viser at det i liten grad er forskjell i hvor enig skoleledere er i at skolen tilrettelegger for at elever uten grunnskolepoeng kan ta igjen de nødvendige forkunnskapene avhengig av hvilke tilbud skolen har til disse. Skoler med praksisbrevordning, og de som oppgir 'annet', er i noen grad mer enige, men dette er også tilbudene som færrest skoler har valgt, og fordelingen vi ser baseres på svar fra kun syv skoler.

Kort oppsummert:

- De som opplever en økning i andelen elever med null grunnskolepoeng blant elever med funksjonsnedsettelse og nyankomne har i snitt flere tilbud enn de som ikke har opplevd en slik økning
- Det er en tendens til at antall tilbud til elever med null grunnskolepoeng synker jo mer enig skoleleder er i påstanden om at elever med null grunnskolepoeng har et så svakt faglig utgangspunkt at det alltid medfører tilrettelegging fra skolens side. Det samme gjelder for påstanden om at elever som starter på videregående med null grunnskolepoeng fullfører i løpet av fem år.
- Vi finner ingen sammenheng mellom hvorvidt en skole har lærekandidatordningen og om skoleleder opplever at elever med utfordringer knyttet til psykisk helse i større grad får null grunnskolepoeng.
- Vi finner ingen sammenheng mellom hvilke tilbud skolen har til elever med null grunnskolepoeng og graden av enighet i at skolen tilrettelegger for at elever uten grunnskolepoeng skal kunne ta igjen de nødvendige forkunnskapene.

3.5 Fullfører elever med null grunnskolepoeng et ordinært løp?

Skoleledere ble spurt om det forekommer at elever med null grunnskolepoeng fullfører et vanlig yrkesfaglig eller studieforberedende løp. Fra rapporteringen i *Spørsmål til Skole-Norge* våren 2021 vet vi at et klart flertall, 64 prosent, av skolene, svarer at dette forekommer. Vi ønsket videre å undersøke om det er noen sammenheng med om elevene fullfører et ordinært løp og hvorvidt skolene opplever at det er variasjon på hvilke elever som får null grunnskolepoeng ved de ulike grunnskolene, vist i tabell 3.12.

Tabell 3.12 'Opplever dere at er det variasjon på hvilke elever som får null grunnskolepoeng ved de ulike grunnskolene?', etter om det forekommer 'at elever som begynner i VGS med null grunnskolepoeng fullfører et vanlig yrkesfaglig eller studieforberedende løp?', prosent

Kategori	Forekommer %	Forekommer ikke %	Totalt %
Ja	47	22	38
Nei	9	44	22
Vet ikke	44	33	40
Totalt (N)	32	18	50

Fra tabellen kan vi se en klar tendens til at skolene som oppgir at det forekommer at elever med null grunnskolepoeng fullfører et ordinært løp i større grad svarer

at det er variasjon på hvilke elver som får null grunnskolepoeng ved de ulike grunnskolene.

Vi ser videre på en mulig sammenheng mellom om skolen svarer at det er elever som har fått null grunnskolepoeng som fullfører et ordinært løp, og hvilke grupper skolen opplever at i større grad får null grunnskolepoeng. Svarfordelingen er vist i tabell 3.13. I 'ikke valgt' inkluderes også de som svarte nei eller vet ikke på spørsmålet om skolen har opplevd en økning i antallet elever som får null grunnskolepoeng de siste fem årene.

Tabell 3.13 'Forekommer det at elever som begynner i VGS med null grunnskolepoeng fullfører et vanlig yrkesfaglig eller studieforberedende løp?', etter om det 'Er det noen av følgende elevgrupper dere opplever i større grad får null grunnskolepoeng? Flere kryss mulig', prosent

kategori	Elever med funksjonsnedsettelse		Nyankomne		Elever med høyt fravær		Elever med utfordringer med psykisk helse		Annet:		Totalt
	Ikke valgt	Valgt	Ikke valgt	Valgt	Ikke valgt	Valgt	Ikke valgt	Valgt	Ikke valgt	Valgt	
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Forekommer	68	44	69	53	67	59	61	68	62	100	64
Forekommer ikke	32	56	31	47	33	41	39	32	38	0	36
Totalt (N)	41	9	35	15	33	17	31	19	47	3	50

Tabellen viser at andelen som svarer at det forekommer at elever med null grunnskolepoeng fullfører et ordinært løp alltid er høyest blant skolene som ikke har oppgitt at en spesifikk elevgruppe i større grad får null grunnskolepoeng. Når det er sagt kan vi se at det er ganske store forskjeller avhengig av hvilken elevgruppe skolen opplever at i større grad har fått null grunnskolepoeng. Med unntak av elever med funksjonsnedsettelse, er det et flertall blant de som opplever en økning for én av gruppene som svarer at det forekommer at elever med null grunnskolepoeng fullfører et ordinært løp. Andelen som oppgir at noen slike elever fullfører et ordinært løp er høyest blant skolene som oppgir at elever med utfordringer knyttet til psykisk helse i større grad får null grunnskolepoeng, fulgt av skolene som oppgir det samme om elever med høyt fravær.

Det ville vært interessant å undersøke om det er noen forskjeller mellom i hvilken grad elever fullfører et ordinært løp etter årsaken til at de fikk null grunnskolepoeng, men vi har dessverre kun data på hvilke(n) gruppe(r) skolene opplever at det har vært en økning i, ikke om hvilke grupper elever med null grunnskolepoeng som går på skolen.

Avslutningsvis ser vi i tabell 3.14 om skoler som er mer enige i at elever som begynner på videregående med null grunnskolepoeng fullfører i løpet av fem år i større grad oppgir at det faktisk forekommer at elever med null grunnskolepoeng fullfører et vanlig løp. I rapporten *Spørsmål til Skole-Norge våren 2021* viste det seg at i dette utvalget er en ganske vanlig måte å tilrettelegge for at elever skal kunne fullføre et vanlig løp er å gi elever med null grunnskolepoeng utvidet tid.

Tabell 3.14 'Forekommer det at elever som begynner i VGS med null grunnskolepoeng fullfører et vanlig yrkesfaglig eller studieforberedende løp?', etter enighet i at 'Elevene som begynner på VGS med null grunnskolepoeng fullfører i løpet av fem år', prosent

Kategori	Helt uenig %	Delvis uenig %	Delvis enig %	Helt enig	Totalt
Forekommer	25	73	65	40	62
Forekommer ikke	75	27	35	60	38
Totalt (N)	4	15	23	5	47

Fra tabellen kan vi se at det ikke er noe helt tydelig mønster i svargivingen. Skolene som svarer at de er helt enige i at elever med null grunnskolepoeng fullfører i løpet av fem år svarer i større grad at det faktisk ikke forekommer at elever i denne gruppen fullfører et vanlig løp. På den annen side svarer et klart flertall blant de som er delvis enige at det forekommer at elever med null grunnskolepoeng fullfører et ordinært løp. Siden den kun er fem skoler som er helt enige, og 23 som er delvis enige, legger vi størst vekt på sistnevnte.

Kort oppsummert:

- Det er en tendens i utvalget til at skoler som svarer at det forekommer at elever med null grunnskolepoeng fullfører et vanlig løp også i større grad svarer at det er variasjon på hvilke elever som får null grunnskolepoeng ved de ulike grunnskolene.
- Skoler som ikke oppgir at noen elevgrupper i større grad får null grunnskolepoeng svarer i større grad at disse elevene fullfører et vanlig løp.
- Blant skolene som svarer at en elevgruppe i større grad får null grunnskolepoeng, er andelen som oppgir at det forekommer at elever fullfører et ordinært løp høyest blant de som opplever at elever med utfordringer med psykisk helse i større grad får null grunnskolepoeng, fulgt av skolene som har samme opplevelse med elever med høyt fravær.
- Vi ser en tendens til at de som er enige i at elever med null grunnskolepoeng fullfører i løpet av fem år i større grad svarer at det faktisk forekommer at slike elever fullfører ordinære løp.

3.6 Oppfølging av elever med null grunnskolepoeng

Skoleledere i videregående fikk en rekke spørsmål om oppfølging av elever med null grunnskolepoeng. Her skal vi se litt nærmere på mulige sammenhenger mellom enkelte av påstandene⁴.

Vi starter med PPTs rolle i oppfølgingen av elever med null grunnskolepoeng i videregående opplæring. Skoleledere fikk spørsmål om i hvilken grad de er enige i at fylkeskommunal PPT alltid er involvert før en elev med null grunnskolepoeng begynner på videregående. Et stort flertall er enige i denne påstanden, med 51 prosent som svarer helt enig og 28 prosent som svarer delvis enig. Vi ønsker her å undersøke om skoler som opplever at PPT er involvert også opplever at det er variasjon på hvilke elever som får null grunnskolepoeng ved de ulike grunnskolene. Tabell 3.15 viser at skoler som er uenige i at PPT alltid er involvert i større grad svarer ja til at de opplever variasjon på hvilke elever som får null grunnskolepoeng. Det er imidlertid svært få som ikke er enige i PPT alltid er involvert, og vi legger derfor større vekt på de som har svart delvis og helt enig. Her kan vi se en tendens til at skolene som er helt enig i større grad enn de som er delvis enige svarer at de opplever variasjon på hvilke elever som får null grunnskolepoeng.

Tabell 3.15 'Opplever dere at er det variasjon på hvilke elever som får null grunnskolepoeng ved de ulike grunnskolene?', etter enighet i at 'Fylkeskommunal PPT er alltid involvert før en elev med null grunnskolepoeng begynner på VGS', prosent

Kategori	Helt uenig %	Delvis uenig %	Delvis enig %	Helt enig	Totalt
Ja	100	50	23	38	38
Nei	0	13	8	38	23
Vet ikke	0	38	69	25	38
Totalt (N)	2	8	13	24	47

Vi har sett at de aller fleste skoler er enige i at PPT alltid er involvert når elever med null grunnskolepoeng begynner på videregående. Vi ønsker nå undersøke om skoler som har opplevd at nyankomne i større grad får null grunnskolepoeng i mindre grad er enige i at PPT alltid er involvert. Dette undersøker vi i tabell 3.16. 'Ikke valgt' inkluderer alle som svarte nei og vet ikke på spørsmål om skolen har opplevd en økning i antallet elever som får null grunnskolepoeng de siste fem årene.

⁴ For oversikt over svarfordelingen på hele spørsmålsbatteriet henviser vi til rapporten *Spørsmål til Skole-Norge* våren 2021.

Tabell 3.16 'Opplever dere at nyankomne i større grad får null grunnskolepoeng?', etter enighet i at 'Fylkeskommunal PPT er alltid involvert før en elev med null grunnskolepoeng begynner på VGS', prosent

Kategori	Ikke valgt %	Valgt %	Totalt %
Helt uenig	3	7	4
Delvis uenig	15	21	17
Delvis enig	27	29	28
Helt enig	55	43	51
Totalt (N)	33	14	47

Det kan se ut til å være en tendens til at skoler hvor nyankomne i større grad får null grunnskolepoeng i mindre grad er enige i at PPT alltid er involvert når disse starter på videregående. Omtrent én femtedel er delvis eller helt uenig blant de som ikke har opplevd en økning av nyankomne, mens andelen delvis eller helt uenig er 29 prosent blant skolene som har opplevd en økning. Vi må minne om at kun ti skoler er delvis eller helt uenig, slik at resultatene er svært usikre, men en mulig forklaring kan være at nyankomne uten grunnskolepoeng får innføringstilbud, som er en form for særskilt språkopplæring. Særskilt språkopplæring krever ingen sakkyndig vurdering av PPT.

Skoleledere ble også bedt om å ta stilling til hvor enige de er i at skolen alltid foretar en ny vurdering av kompetansen til elever som har null grunnskolepoeng ved oppstart i videregående opplæring. Rundt 85 prosent av skolene er delvis eller helt enig i påstanden. I tabell 3.17 undersøker vi om skolene som i større grad er enige i at de alltid foretar en ny vurdering også har flere alternative opplæringstilbud til disse elevene, dvs. innføringstilbud/kombinasjonstilbud, hverdagslivs-/arbeidslivstrening, lære kandidatordning og praksisbrevordning.

Tabell 3.17 Gjennomsnittlig antall alternative opplæringstilbud til elever med null grunnskolepoeng etter enighet i at 'Skolen foretar alltid en ny vurdering av kompetansen til elever som har null grunnskolepoeng ved oppstart i VGS', gjennomsnitt

kategori	Gjennomsnitt	N
Helt uenig	1	1
Delvis uenig	1,2	6
Delvis enig	1,9	13
Helt enig	1,6	27
Totalt	1,6	47

Resultatene i tabellen gir ikke noe entydig bilde. Gjennomsnittlig antall alternative opplæringstilbud er riktignok lavere for de to kategoriene for uenighet, men antallet skoler er også svært lavt. Ser vi på delvis og helt enig, er gjennomsnittlig antall tilbud høyest blant førstnevnte. Vi finner altså ikke en tendens til at skolene

som i størst grad er enige i at de alltid foretar en ny vurdering av kompetansen til elever med null grunnskolepoeng også har flere alternative opplæringsstilbud til disse elevene, men det trengs et større datamateriale for å undersøke dette ordentlig.

Vi vil også undersøke om det er slik at skoler som er mer enige i at skolen alltid foretar en ny vurdering av kompetansen til elever med null grunnskolepoeng ved oppstart i videregående også i større grad oppgir å være enige i at det alltid tilrettelegges for disse elevene. Det viser seg å være en positiv, men svært svak korrelasjon mellom de to utsagnene (Pearsons $r = 0,15$). Det betyr at det i liten grad er noen sammenheng mellom hvor enig du er i at skolen alltid foretar en ny vurdering, og at skolen alltid tilrettelegger for elever med null grunnskolepoeng.

Vi ønsker videre å se om det er slik skoler som oppgir at det ikke forekommer at elever med null grunnskolepoeng fullfører et ordinært løp også i større grad er enige i at elever med null grunnskolepoeng har et faglig svakt utgangspunkt som alltid medfører tilrettelegging fra skolens side. Resultatene vises i tabell 3.18.

Tabell 3.18 'Hvor enig er du i at med null grunnskolepoeng har eleven et svakt faglig utgangspunkt som alltid medfører tilrettelegging fra skolens side', etter om det forekommer 'at elever som begynner i VGS med null grunnskolepoeng fullfører et vanlig yrkesfaglig eller studieforberedende løp?', prosent

Kategori	Forekommer %	Forekommer ikke %	Totalt %
Helt uenig	0	0	0
Delvis uenig	10	0	6
Delvis enig	59	28	47
Helt enig	31	72	47
Totalt (N)	29	18	47

Fra tabellen kan det se ut til at det er en tendens til at skoler som svarer at det ikke forekommer at elever med null grunnskolepoeng fullfører et ordinært løp også i større grad er enige i at elever med null grunnskolepoeng alltid får tilrettelegging fra skolens side. Blant skoler som oppgir at det faktisk forekommer at elever med null grunnskolepoeng fullfører et ordinært løp, er 31 prosent helt enig, mens andelen er 72 prosent blant skolene som svarer at det *ikke* forekommer at elever med null grunnskolepoeng fullfører ordinære løp.

Vi har sett at rundt 80 prosent av skolene er enige i at de tilrettelegger for at elever uten grunnskolepoeng kan ta igjen de nødvendige forkunnskapene. Videre undersøker vi i tabell 3.19 om skoleleder som har opplevd en økning i antall elever med null grunnskolepoeng svarer annerledes på dette spørsmålet.

Tabell 3.19 'Hvor enig er du i at ved vår skole tilrettelegger vi for at elever uten grunnskolepoeng kan ta igjen de nødvendige forkunnskapene etter grunnskolen', etter skoleleder har 'opplevd en økning i antall elever som får null grunnskolepoeng de siste fem årene?', prosent

Kategori	Ja %	Nei %	Vet ikke	Totalt %
Helt uenig	4	0	0	2
Delvis uenig	22	14	10	17
Delvis enig	57	71	80	66
Helt enig	17	14	10	15
Totalt (N)	23	14	10	47

Fra tabellen kan vi se at en klar majoritet er delvis eller helt enig. Dette gjelder både blant skolene som har opplevd en økning, og blant skolene som ikke har opplevd en økning i antallet elever med null grunnskolepoeng, men andelen er høyest blant skolene som *ikke* har opplevd en økning.

Til slutt ser vi om skoleledere opplever at foreldre er mer tilfredse med tilbudet elevene med null grunnskolepoeng får ved skoler som har flere tilbud. Dette undersøkes i tabell 3.20. Antall tilbud beregnes ut fra spørsmålet om hvilke tilbud elever ved skolen har tilgang på.

Tabell 3.20 Gjennomsnittlig antall tilbud til elever med null grunnskolepoeng etter enighet i at 'Foreldrene gir uttrykk for at de jevnt over er tilfredse med tilbudet elever med null grunnskolepoeng får ved vår skole', gjennomsnitt

kategori	Gjennomsnitt	N
Delvis uenig	2,5	2
Delvis enig	2,6	28
Helt enig	2,6	17
Total	2,6	47
Totalt	2,6	47

Tabellen viser at det ikke er noen sammenheng mellom hvordan skoleledere vurderer foreldres tilfredshet, og antall tilbud skolen har til elever med null grunnskolepoeng.

Kort oppsummert:

- Vi ser en tendens til at skolene som er helt enige i at PPT alltid er involvert før en elev med null grunnskolepoeng begynner på videregående også i større grad svarer at de opplever en variasjon på hvilke elever dette gjelder, men siden det er så få som ikke er enige i påstanden kreves det et større datamateriale.
- Vi ser også en tendens i utvalget til at skoler som opplevde at nyankomne i større grad får null grunnskolepoeng i mindre grad er enige i at PPT alltid er involvert, men igjen gjør et for lite datamateriale resultatene svært usikre.
- Vi finner ingen klar tendens til at skolene som i større grad er enige i at de alltid foretar en ny vurdering av kompetansen til elever med null grunnskolepoeng også har flere alternative opplæringstilbud til disse elevene.
- Skoler som ikke har opplevd en økning i antallet elever med null grunnskolepoeng er i større grad enig i at skolen tilrettelegger for at elevene kan ta igjen forkunnskaper.
- I dette utvalget ser vi ingen sammenheng mellom antall tilbud til elever med null grunnskolepoeng og hvordan skoleledere vurderer foreldrenes tilfredshet.

3.7 Rett praksis

Avslutningsvis skal vi se litt nærmere på de tre av påstandene i spørsmålsbatteriet om hvordan elever med null grunnskolepoeng følges opp i videregående opplæring. Disse er: «Fylkeskommunal PPT er alltid involvert før en elev med null grunnskolepoeng begynner på VGS»; «Vi har møter med avgiverskolene i forkant av oppstart for elever med null grunnskolepoeng»; og «Skolen foretar alltid en ny vurdering av kompetansen til elever som har null grunnskolepoeng ved oppstart i VGS».

Alle disse tre påstandene dreier seg om lovpålagte aktiviteter, og er med andre ord slik en elev med null grunnskolepoeng faktisk *skal* følges opp. Det er derfor interessant å se på hvor stor andel av skolene i vårt utvalg som er helt enig i disse tre påstandene. I rapporten *Spørsmål til Skole-Norge våren 2021* kan vi se at det er disse tre påstandene flest er helt enige i av de som er inkludert i batteriet. Mer enn 50 prosent av skoleledere er helt enige i alle tre utsagnene, og andelen er høyest for utsagnet om at skolen har møter med avgiverskoler, fulgt av at skolen alltid foretar en ny vurdering av kompetansen til eleven.

Videre analyser av dataene viser at av de 47 skolene som har svart på de tre påstandene, er 38 prosent helt enig i alle tre påstandene, og 23 prosent er ikke helt enig i noen av dem. Vi har også undersøkt hvor mange påstander skolene er helt eller delvis enige i. Ser vi enighet under ett, er 72 prosent av skolene enige i alle tre påstander, mens 6 prosent (tre skoler) er uenige i samtlige. Utover å ikke være enig i noen av de tre utsagnene har disse tre skolene lite til felles: de kommer fra ulike fylker; ligger i områder med ulik sentralitet; har forskjellige

studieprogrammer; og er av ulik størrelse. Det er også variasjon i om disse skolene har opplevd en økning i antallet elever med null grunnskolepoeng. Vi vil i det følgende kun konsentrere oss om hvor mange påstander skolene er helt enige i, og om vi kan finne noen tendenser til hva som kan forklare en eventuell variasjon. I Tabell 3.21 ser vi på skoletype.

Tabell 3.21 Antall ganger en skole er helt enig i de tre påstandene som omhandler hvordan elever med null grunnskolepoeng skal følges opp, etter skoletype, prosent

Kategori	Studiespesialisierende %	Kombinert %	Yrkesfag	Totalt %
Ikke helt enig i noen påstander	50	23	13	23
Helt enig i en påstand	0	23	13	19
Helt enig i to påstander	25	14	38	19
Helt enig i tre påstander	25	40	38	38
Totalt (N)	4	10	21	47

Tabellen viser at rene studiespesialiserende skoler skiller seg noe ut ved å ha en lavere andel som er helt enig i de tre påstandene, men det er kun fire skoler i denne gruppen, slik at resultatet ikke bør vektlegges. Ser vi på kombinerte og rent yrkesfaglige skoler er andelen helt enig omtrent lik, men rene yrkesfaglige skoler har en høyere andel som er helt enige i to påstander.

Videre ser vi på skolestørrelse i tabell 3.22.

Tabell 3.22 Antall ganger en skole er helt enig i de tre påstandene som omhandler hvordan elever med null grunnskolepoeng skal følges opp, etter skolestørrelse, prosent

Kategori	Under 250 %	250-599 %	Over 600	Totalt %
Ikke helt enig i noen påstander	11	27	25	23
Helt enig i en påstand	11	18	25	19
Helt enig i to påstander	11	23	19	19
Helt enig i tre påstander	67	32	31	38
Totalt (N)	9	22	16	47

Det ser ut til å være en tendens til at skolene med mindre enn 250 elever i større grad er helt enige i de tre påstandene. Mens andelen som er helt enig i alle tre påstandene er rundt 30 prosent blant skoler med mer enn 250 elever, er andelen som oppgir å være helt enig i alle tre påstandene 67 prosent ved skoler med

mindre enn 250 elever. Det er små forskjeller mellom de mellomstore og største skolene.

Når det gjelder geografiske forskjeller ser vi svarfordelingen i de ulike landsdelene i tabell 3.23.

Tabell 3.23 Antall ganger en skole er helt enig i de tre påstandene som omhandler hvordan elever med null grunnskolepoeng skal følges opp, etter skoletype, prosent

Kategori	Oslo-Området	Øst-Norge	Sør- og Vest-Norge	Midt- og Nord-Norge	Totalt
	%	%			%
Ikke helt enig i noen påstander	50	30	24	8	23
Helt enig i en påstand	25	20	14	25	19
Helt enig i to påstander	0	20	24	17	19
Helt enig i tre påstander	25	30	38	50	38
Totalt (N)	4	10	21	12	47

Tabellen viser at Midt- og Nord-Norge i større grad enn de andre landsdelene er helt enig i alle tre påstander. Oslo-området skiller seg noe ut ved å ha en lavere andel skoler som er helt enig i alle tre påstander, men siden det kun er fire skoler i denne gruppen tillegges ikke dette noen vekt, men kan være interessant å undersøke nærmere med et større datamateriale.

Vi har også undersøkt om det er noen forskjeller mellom skoler etter sentralitet. Det viste seg imidlertid at 36 av 47 skoler ligger i mellomsentrale kommuner, slik at gruppen av skoler i de minst sentrale og mest sentrale kommunene blir svært små. Blant de få skolene vi har i utvalget i disse gruppene ser vi en tendens til at enighet med de tre utsagnene øker med sentralitet, men vi trenger et større datamateriale for å undersøke dette ordentlig.

Kort oppsummert:

- Det er en svak tendens til at skoleledere på rent yrkesfaglige skoler er helt enige i flere av de påstandene om hvordan elever med null grunnskolepoeng følges opp.
- Skoler med mindre enn 250 elever ser ut til i større grad å være helt enige i alle tre påstander.
- Skoler i Midt- og Nord-Norge i noe større grad helt enige i alle tre påstander.

Tabelloversikt

Tabell 2.1 Gjennomsnittlig antall tilbud utover ordinært undervisningstilbud, etter landsdel, kommunestørrelse og skolestørrelse.....	10
Tabell 2.2 <i>'Har du opplevd en endring i antall elever som får null grunnskolepoeng de siste fem årene?'</i> , etter om skolen tilbyr forsterket enhet. prosent	12
Tabell 2.3 <i>'Har du opplevd en endring i antall elever som får null grunnskolepoeng de siste fem årene?'</i> , etter om skolen tilbyr alternative opplæringstilbud. prosent	12
Tabell 2.4 <i>'Har du opplevd en endring i antall elever som får null grunnskolepoeng de siste fem årene?'</i> , etter om skolen tilbyr forsterket enhet eller alternative opplæringstilbud. prosent	13
Tabell 2.5 <i>'Har du opplevd en endring i antall elever som får null grunnskolepoeng de siste fem årene?'</i> , etter om skolen har opplevd at antallet elever med som har utfordringer med psykisk helse har økt. prosent	14
Tabell 2.6 <i>'Har du opplevd en endring i antall elever som får null grunnskolepoeng de siste fem årene?'</i> , etter om skolen har opplevd en økning i antallet elever med null grunnskolepoeng blant elever som har utfordringer med psykisk helse, prosent	15
Tabell 2.7 <i>'Hvilke tilbud har skolen utover ordinært undervisningstilbud?'</i> , etter tidspunkt for vedtak som resulterer i null grunnskolepoeng, prosent.....	17
Tabell 2.8 <i>'Elever ved skolen som ikke har vedtak om spesialundervisning får i noen tilfeller null grunnskolepoeng?'</i> , etter tidspunkt for vedtak som resulterer i null grunnskolepoeng, prosent	17
Tabell 2.9 <i>'I vurderingen av om elever skal få fritak fra vurdering i mer enn åtte fag, og dermed null grunnskolepoeng, tas det hensyn til opptak til videregående skole?'</i> , etter tidspunkt for vedtak som resulterer i null grunnskolepoeng, prosent.....	18
Tabell 2.10 <i>'Vi opplever at foreldrene følger skolens anbefalinger når det kommer til fritak fra vurdering med karakter?'</i> , etter tidspunkt for vedtak som resulterer i null grunnskolepoeng, prosent.....	18

Tabell 2.11 'Aktører utenfor skolen (f.eks. BUP, fastlege, psykolog) anbefaler i noen tilfeller fritak fra vurdering med karakter (som resulterer i null grunnskolepoeng)', etter om manglende vurderingsgrunnlag grunnet høyt fravær er årsaker til at elever som ikke benyttet seg av tilbudene utover ordinært undervisningstilbud får null grunnskolepoeng, prosent.....	20
Tabell 2.12 'Aktører utenfor skolen (f.eks. BUP, fastlege, psykolog) anbefaler i noen tilfeller fritak fra vurdering med karakter (som resulterer i null grunnskolepoeng)', etter om manglende vurderingsgrunnlag grunnet høyt fravær hensyn til elevens psykiske helse er årsaker til at elever som ikke benyttet seg av tilbudene utover ordinært undervisningstilbud får null grunnskolepoeng, prosent.....	21
Tabell 2.13 'Aktører utenfor skolen (f.eks. BUP, fastlege, psykolog) anbefaler i noen tilfeller fritak fra vurdering med karakter (som resulterer i null grunnskolepoeng)', etter om manglende vurderingsgrunnlag grunnet høyt fravær eller hensyn til elevens psykiske helse er årsaker til at elever som ikke benyttet seg av tilbudene utover ordinært undervisningstilbud får null grunnskolepoeng, prosent.....	22
Tabell 2.14 'Aktører utenfor skolen (f.eks. BUP, fastlege, psykolog) anbefaler i noen tilfeller fritak fra vurdering med karakter (som resulterer i null grunnskolepoeng)', etter om manglende vurderingsgrunnlag grunnet høyt fravær og hensyn til elevens psykiske helse er årsaker til at elever som ikke benyttet seg av tilbudene utover ordinært undervisningstilbud får null grunnskolepoeng, prosent.....	22
Tabell 2.15 Skolen tilbyr forsterket enhet, etter graden av enighet i at 'Vi har møter med VGS/PPT for å sikre tilpasningen av tilbudet for elever med null grunnskolepoeng i videregående opplæring', prosent.....	24
Tabell 2.16 Skolen tilbyr alternative opplæringstilbud, etter graden av enighet i at 'Vi har møter med VGS/PPT for å sikre tilpasningen av tilbudet for elever med null grunnskolepoeng i videregående opplæring', prosent.....	24
Tabell 2.17 Skolen tilbyr forsterket enhet eller alternative opplæringstilbud, etter graden av enighet i at 'Vi har møter med VGS/PPT for å sikre tilpasningen av tilbudet for elever med null grunnskolepoeng i videregående opplæring', prosent.....	25
Tabell 2.18 Skolen tilbyr forsterket enhet og alternative opplæringstilbud, etter graden av enighet i at 'Vi har møter med VGS/PPT for å sikre tilpasningen av tilbudet for elever med null grunnskolepoeng i videregående opplæring', prosent.....	25
Tabell 3.1 'Er det elever som begynner ved din skole som har null grunnskolepoeng?', etter karakterbasert inntak, prosent.....	31
Tabell 3.2 'Er det elever som begynner ved din skole som har null grunnskolepoeng?', kun rene studiespesialiserende skoler etter karakterbasert inntak, prosent.....	31

Tabell 3.3 <i>'Har dere inntrykk av at grunnskolen tar hensyn til opptak til VGS i beslutningen om fritak fra vurdering i mer enn åtte fag?'</i> , etter karakterbasert inntak, prosent.....	32
Tabell 3.4 <i>'Hvor enig er du i at inntaksordningen i fylkeskommunen fungerer godt for samarbeidet med avgiverskolen om elever med null grunnskolepoeng'</i> , etter karakterbasert inntak, prosent.....	33
Tabell 3.5 <i>'Har du opplevd en økning i antall elever som får null grunnskolepoeng de siste fem årene?'</i> , etter type videregående, prosent.....	34
Tabell 3.6 <i>'Har du opplevd en økning i antall elever som får null grunnskolepoeng de siste fem årene?'</i> , etter skolestørrelse, prosent.....	34
Tabell 3.7 <i>'Har du opplevd en økning i antall elever som får null grunnskolepoeng de siste fem årene?'</i> , etter skolestørrelse, prosent.....	35
Tabell 3.8 <i>Gjennomsnittlig antall tilbud til elever med null grunnskolepoeng, etter om skolen har opplevd at elever med funksjonsnedsettelse eller nyankomne i større grad får null grunnskolepoeng, gjennomsnitt.....</i>	37
Tabell 3.9 <i>Gjennomsnittlig antall tilbud til elever med null grunnskolepoeng, etter 'Hvor enig er du i følgende påstander? ...', gjennomsnitt.....</i>	38
Tabell 3.10 <i>Skolen opplever at elever med utfordringer med psykisk helse i større grad får null grunnskolepoeng, etter om skolen har skolen har lære kandidatordning, prosent.....</i>	39
Tabell 3.11 <i>'Hvor enig er du i at ved vår skole tilrettelegger vi for at elever uten grunnskolepoeng kan ta igjen de nødvendige forkunnskapene etter grunnskolen', etter 'Hvilke tilbud har elever ved skolen med null grunnskolepoeng tilgang på? Flere kryss mulig.', prosent.....</i>	39
Tabell 3.12 <i>'Opplever dere at er det variasjon på hvilke elever som får null grunnskolepoeng ved de ulike grunnskolene?'</i> , etter om det forekommer <i>'at elever som begynner i VGS med null grunnskolepoeng fullfører et vanlig yrkesfaglig eller studieforberedende løp?'</i> , prosent.....	40
Tabell 3.13 <i>'Forekommer det at elever som begynner i VGS med null grunnskolepoeng fullfører et vanlig yrkesfaglig eller studieforberedende løp?'</i> , etter om det <i>'Er det noen av følgende elevgrupper dere opplever i større grad får null grunnskolepoeng? Flere kryss mulig'</i> , prosent.....	41
Tabell 3.14 <i>'Forekommer det at elever som begynner i VGS med null grunnskolepoeng fullfører et vanlig yrkesfaglig eller studieforberedende løp?'</i> , etter enighet i at <i>'Elevene som begynner på VGS med null grunnskolepoeng fullfører i løpet av fem år'</i> , prosent.....	42
Tabell 3.15 <i>'Opplever dere at er det variasjon på hvilke elever som får null grunnskolepoeng ved de ulike grunnskolene?'</i> , etter enighet i at <i>'Fylkeskommunal PPT er alltid involvert før en elev med null grunnskolepoeng begynner på VGS'</i> , prosent.....	43

Tabell 3.16 'Opplever dere at nyankomne i større grad får null grunnskolepoeng?', etter enighet i at 'Fylkeskommunal PPT er alltid involvert før en elev med null grunnskolepoeng begynner på VGS', prosent	44
Tabell 3.17 Gjennomsnittlig antall alternative opplæringstilbud til elever med null grunnskolepoeng etter enighet i at 'Skolen foretar alltid en ny vurdering av kompetansen til elever som har null grunnskolepoeng ved oppstart i VGS', gjennomsnitt	44
Tabell 3.18 'Hvor enig er du i at med null grunnskolepoeng har eleven et svakt faglig utgangspunkt som alltid medfører tilrettelegging fra skolens side', etter om det forekommer 'at elever som begynner i VGS med null grunnskolepoeng fullfører et vanlig yrkesfaglig eller studieforberedende løp?', prosent.....	45
Tabell 3.19 'Hvor enig er du i at ved vår skole tilrettelegger vi for at elever uten grunnskolepoeng kan ta igjen de nødvendige forkunnskapene etter grunnskolen', etter skoleleder har 'opplevd en økning i antall elever som får null grunnskolepoeng de siste fem årene?', prosent	46
Tabell 3.20 Gjennomsnittlig antall tilbud til elever med null grunnskolepoeng etter enighet i at 'Foreldrene gir uttrykk for at de jevnt over er tilfredse med tilbudet elever med null grunnskolepoeng får ved vår skole', gjennomsnitt.....	46
Tabell 3.21 Antall ganger en skole er helt enig i de tre påstandene som omhandler hvordan elever med null grunnskolepoeng skal følges opp, etter skoletype, prosent.....	48
Tabell 3.22 Antall ganger en skole er helt enig i de tre påstandene som omhandler hvordan elever med null grunnskolepoeng skal følges opp, etter skolestørrelse, prosent.....	48
Tabell 3.23 Antall ganger en skole er helt enig i de tre påstandene som omhandler hvordan elever med null grunnskolepoeng skal følges opp, etter skoletype, prosent.....	49

Figuroversikt

Figur 2.1 'Er det elever ved din skole som får null grunnskolepoeng?', (N=157).....	8
Figur 2.2 'Når blir det vanligvis truffet vedtak som resulterer i at en elev får null grunnskolepoeng?', prosent (N=71)	16
Figur 2.3 'Vi opplever at foreldrene er klar over hva det kan ha å si for elevens videre skolegang at de får null grunnskolepoeng', prosent (N=70)	20
Figur 2.4 'Hvor enig er du i følgende påstander?', prosent.....	23
Figur 3.1 'Er det elever som begynner ved din skole som har null grunnskolepoeng?', (N=71)	28
Figur 3.2 Karakterbasert inntak, (N=64).....	30
Figur 3.3 'Har du opplevd en økning i antall elever som får null grunnskolepoeng de siste fem årene?', etter landsdel, prosent (N=50)	35
Figur 3.4 Er det noen av følgende elevgrupper dere opplever i større grad får null grunnskolepoeng? Flere kryss mulig.', prosent (N=24).....	36

Nordisk institutt for studier av
innovasjon, forskning og utdanning

Nordic institute for Studies in
Innovation, Research and Education

www.nifu.no